

Труды и дни

Ἔργα καὶ Ἡμέραι

Ἡσίοδος

Перевод на новогреческий язык.: Мтφρ: Σταύρος Γκιρүкένης. 2001

Гесиод

Перевод на русский язык с древнегреческого языка: пер. Вересаев В.В.

Для составления использовались сайты:

<http://ancientrome.ru/antlitr/t.htm?a=1425407002>

http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/library/browse.html?text_id=134&page=1

Разделы:

1-8. Обращение к Музам.

9-39. Призыв к Персу)и выделение двух Эрид, из которых Перс выбрал худшую.
(Перс – брат Гесиода человек ленивый и завистливый, прогулял наследство)

40-46. Переход к мифу о Прометее и Пандоре.

47-105. Миф о Пандоре, объясняющий трудности жизни.

106-201. Миф о смене веков, объясняющий ухудшение человеческого рода.

202-212. Переход к виновникам несправедливого суда — «царям-дароядцам». Басня в назидание им.

213-224. Отступление: обращение к Персу; необходимость следовать Правде.

225-247. Притча о двух городах: праведном и неправедном, обращенная к царям.

248-273. Следует помнить, что Справедливость (Дика) следит за поведением людей и сообщает о нарушении ее заповедей Зевсу.

274—292. Новое обращение к Персу; призыв избрать верную дорогу.

293-341. Важность здравого размышления, честного труда и справедливого обогащения.

342-380. Наставления для повседневной жизни.

381-382. Только здесь начинается раздел «трудов», то есть свод наставлений по временам года, способствующих благосостоянию.

383-404. Практическим предписаниям предшествует еще одно назидание.

405-413. Необходимые условия для разумного хозяйствования.

414-457. Подготовка к пахоте и озимому севу.

458-492. Вспашка земли.

493-563. Зима. Меры предосторожности от холода и болезней.

564-570. Наступление весны.

571-581. Жатва.

582-596. Летний отдых.

597-608. Жатва.

609-616. Сбор винограда и заключительный стих.

618-694. Мореплавание: наставления и предостережения.

<p>01Μούσες από την Πιερία, που με τα άσματά σας δοξάζετε,</p> <p>εμπρός, για το Δία μιλήστε, υμνήστε τον πατέρα σας.</p> <p>Χάρη σ' αυτόν άλλοτε άδοξοι κι άλλοτε ένδοξοι είναι οι θνητοί οι άνθρωποι,</p> <p>άλλοτε γνωστοί και άλλοτε άγνωστοι, με τη θέληση του Δία του μεγάλου.</p> <p>Γιατί εύκολα αυτός δίνει τη δύναμη, μα κι εύκολα τον ισχυρό καταστρέφει,</p> <p>εύκολα τον περιφανή μειώνει και υψώνει τον αφανή,</p> <p>εύκολα διορθώνει το άδικο και ταπεινώνει τον υπερόπτη,</p> <p>ο Δίας που από ψηλά βροντά και κατοικεί στα υπέρτατα δώματα.</p> <p>Δώσε προσοχή, κοίτα και άκου, και στο δίκαιο τις κρίσεις οδήγησε συ, Δία.</p> <p>10Ενώ εγώ θα ήθελα να πω στον Πέρση μερικές αλήθειες:</p> <p>Της Έριδας γένος δεν υπάρχει ένα μονάχα, μα πάνω στη γη</p> <p>είναι δυο. Τη μια όποιος την ένιωσε θα την επαινούσε,</p> <p>μα η άλλη αξιόμεμπτη είναι. Κι αντίθετες έχουν μεταξύ τους καρδιές.</p> <p>Η μια προάγει τον κακό τον πόλεμο και τη φιλονικία,</p> <p>η άθλια. Θνητός κανένας δεν την αγαπά, μα εξ ανάγκης,</p> <p>με των θάνατων θεών τη θέληση, την επαχθή</p>	<p>01Вас, пиерийские Музы, дающие песнями славу,</p> <p>Я призываю, — воспойте родителя вашего Зевса!</p> <p>Слава ль кого посетит, неизвестность ли, честь иль бесчестье —</p> <p>Все происходит по воле великого Зевса-владыки.</p> <p>Силу бессильному дать и в ничтожество сильного свергнуть,</p> <p>Счастье отнять у счастливого, безвестного вдруг возвеличить,</p> <p>Выпрямить сгорбленный стан или спину надменному сгорбить —</p> <p>Очень легко громовержцу Кронида, живущему в вышних.</p> <p>Глазом и ухом внимай мне, во всем соблюдай справедливость,</p> <p>10 Я же, о Перс, говорить тебе чистую правду желаю.</p> <p>Знай же, что две существуют различных Эриды на свете,</p> <p>А не одна лишь всего. С одобреньем отнесся б разумный</p> <p>К первой. Другая достойна упреков. И духом различны:</p> <p>Эта — свирепые войны и злую вражду вызывает,</p> <p>Грозная. Люди не любят ее. Лишь по воле бессмертных</p> <p>Чтут они против желанья тяжелую эту</p>
---	--

<p>την Έριδα οι άνθρωποι τιμούν.</p> <p>Όμως την άλλη η ζοφερή η Νύχτα νωρίτερα τη γέννησε,</p> <p>κι ο γιος του Κρόνου, που 'χει το θρόνο του ψηλά και στον αιθέρα κατοικεί,</p> <p>στης γης τα θεμέλια την τοποθέτησε, πολύ καλύτερη για τους ανθρώπους.</p> <p>20 Αυτή και τον ανίκανο τον ξεσηκώνει για δουλειά:</p> <p>ζηλεύει ο άεργος σαν βλέπει τον άλλο που 'ναι πλούσιος,</p> <p>που δείχνει τη σπουδή του στο όργωμα, το φύτεμα</p> <p>και την καλή διακυβέρνηση του οίκου του. Ο γείτονας το γείτονα ζηλεύει</p> <p>που σπεύδει να πλουτίσει. Κι είναι αγαθή η Έριδα αυτή για τους θνητούς.</p> <p>Ο κεραμοποιός θυμώνει με τον κεραμοποιό κι ο μαραγκός με μαραγκό,</p> <p>ζηλεύει ο επαίτης τον επαίτη κι ο ένας ο τραγουδιστής τον άλλο.</p> <p>Πέρση, τούτα τα λόγια βάλ' τα στην καρδιά σου μέσα,</p> <p>και η χαιρέκακη η Έριδα να μην σ' απασχολεί απ' τη δουλειά</p> <p>για να κοιτάς με περιέργεια για καβγάδες σαν είσαι ακροατής στην αγορά.</p> <p>30 Γιατί έχει λίγη έγνοια για φιλονικίες κι αγορές,</p> <p>αυτός που μες στο σπίτι του δεν έχει αρκετό το βιος στην ώρα μαζεμένο,</p> <p>αυτό που δίνει η γη, της Δήμητρας το στάρι.</p> <p>Χορτάτος πρώτα απ' αυτό μετά να ξεσηκώνεις φιλονικία και αγώνα</p>	<p>Эриду.</p> <p>Первая раньше второй рождена многосумрачной Ночью;</p> <p>Между корнями земли поместил ее кормчий всевышний,</p> <p>Зевс, в эфире живущий, и более сделал полезной:</p> <p>20 Эта способна понудить к труду и ленивого даже;</p> <p>Видит ленивец, что рядом другой близ него богатеет,</p> <p>Станет и сам торопиться с посадками, с севом, с устройством</p> <p>Дома. Сосед соревнует соседу, который к богатству</p> <p>Сердцем стремится. Вот эта Эрида для смертных полезна.</p> <p>Зависть питает гончар к гончару и к плотнику плотник;</p> <p>Нищему нищий, певцу же певец соревнуют усердно.</p> <p>Перс! Глубоко себе в душу вложи, что тебе говорю я:</p> <p>Не поддавайся Эриде злорадной, душою от дела</p> <p>Не отвращайся, беги словопрений судебных и тяжб.</p> <p>30 Некогда времени тратить на всякие тяжбы и речи</p> <p>Тем, у кого невелики в дому годовые запасы</p> <p>Вызревших зерен Деметры, землей посылаемых людям.</p> <p>Пусть, кто этим богат, затевает раздоры и тяжбы</p>
---	--

<p>για ξένα κτήματα. Όμως εσύ δεύτερη ευκαιρία να ενεργήσεις έτσι</p> <p>δε θα έχεις. Μα έλα αμέσως την αντιδικία μας να λύσουμε</p> <p>με δίκαιη κρίση, που από το Δία κρατά κι άριστη είναι.</p> <p>Γιατί τον κλήρο μας ήδη τον μοιράσαμε κι άλλα πολλά</p> <p>αρπάζοντας τα πήρες, αφού κολάκεψες πολύ τους δωροφάγους άρχοντες,</p> <p>που τούτη την απόφαση με προθυμία βγάλανε.</p> <p>40 Οι ανόητοι, που δε γνωρίζουν πόσο ανώτερο είναι το μισό απ' το σύνολο,</p> <p>ούτε και πόση ωφέλεια έχει μέσα της η μολόχα κι ο ασφόδελος.</p> <p>Γιατί οι θεοί τα αναγκαία της ζωής τα 'χουν κρυμμένα απ' τους ανθρώπους.</p> <p>Αλλιώς με ευκολία θα δούλευες για μιαν ημέρα</p> <p>και θα 'χες για μια ολόκληρη χρονιά τα απαραίτητα, ακόμη κι αν άεργος καθόσουν.</p> <p>Κι αμέσως επάνω απ' την εστία σου το πηδάλιο θα κρέμαγες κι η εργασία των βοδιών και των καρτερικών των μουλαριών θ' αφανιζόταν.</p> <p>Μα ο Δίας τα 'κρυψε έχοντας στην καρδιά του οργιστεί,</p> <p>γιατί τον εξαπάτησε ο πανούργος Προμηθέας.</p> <p>Έτσι σχεδίασε για τους ανθρώπους ολέθριες θλίψεις:</p> <p>50 έκρυψε τη φωτιά. Και πάλι αυτήν ο γενναίος ο γιος του Ιαπετού</p> <p>την έκλεψε για χάρη των ανθρώπων από το</p>	<p>Из-за чужого достатка. Тебе же совсем не пристало б</p> <p>Сызнова так поступать; но давай-ка рассудим сейчас же</p> <p>Спор наш с тобою по правде, чтоб было приятно Кронида.</p> <p>Мы уж участок с тобой поделили, но много другого,</p> <p>Силой забравши, унес ты и славишь царей-дароядцев,</p> <p>Спор наш с тобою вполне, как желалось тебе, рассудивших.</p> <p>40 Дурни не знают, что больше бывает, чем все, половина,</p> <p>Что на великую пользу идут асфодели и мальва.</p> <p>Скрыли великие боги от смертных источники пищи:</p> <p>Иначе каждый легко бы в течение дня наработал</p> <p>Столько, что целый бы год, не трудясь, имел пропитанье.</p> <p>Тотчас в дыму очага он повесил бы руль корабельный, Стала б ненужной работа волов и выносливых мулов.</p> <p>Но далеко Громовержец источники пищи запрятал,</p> <p>В гневе на то, что его обманул Прометей хитроумный.</p> <p>Этого ради жестокой заботой людей поразил он:</p> <p>50 Спрятал огонь. Но опять благороднейший сын Иапета</p> <p>Выкрал его для людей у всемудрого Зевса-</p>
---	---

<p>συνετό το Δία</p> <p>σε κούφιο καλάμι μέσα, αφού από την προσοχή του κεραυνόχαρου Δία ξέφυγε.</p> <p>Κι ο Δίας ο συννεφοσυνάχτης οργισμένος του ἔπε:</p> <p>«Γιε του Ιαπετού, που πιότερο απ' όλους ξέρεις από πανουργίες,</p> <p>χαίρεσαι που ἔκλεψες τη φωτιά και το νου μου εξαπάτησες,</p> <p>μεγάλη συμφορά για σε τον ίδιο και τους μελλοντικούς ανθρώπους.</p> <p>Αντί φωτιά κακό εγώ σ' αυτούς θα δώσω: μ' αυτό θα χαίρονται όλοι τους</p> <p>μες στην καρδιά, καθώς θ' αγκαλιάζουν με στοργή την ίδια τους τη συμφορά.</p> <p>Ἔτσι εἶπε και γέλασε ηχηρά ο πατέρας των θεών και των ανθρώπων.</p> <p>60 Και πρόσταξε τον Ἥφαιστο τον ξακουστό όσο πιο γρήγορα</p> <p>να σμίξει χώμα με νερό, μέσα να βάλει λαλιά και ανθρώπου δύναμη,</p> <p>να μοιάζει στην όψη με τις αθάνατες θεές η κοπελιά</p> <p>με την ωραία, τη λαχταριστή μορφή. Κι έπειτα έβαλε την Αθηνά</p> <p>να της διδάξει τέχνες, τον πολυποίκιλο ιστό να υφαίνει.</p> <p>Την Αφροδίτη τη χρυσή να περιχύσει το κεφάλι της με χάρη,</p> <p>πόθο σκληρό, φροντίδες που κατατρών τα μέλη.</p> <p>Και τον Ερμή, τον υπηρέτη των θεών, του Ἄργου το φονιά,</p> <p>τον πρόσταξε να βάλει μέσα της μυαλό αναίσχυντο και δόλιο χαρακτήρα.</p>	<p>Кронида,</p> <p>В нарфекс порожний запрятав от Зевса, метателя молний.</p> <p>В гневe к нему обратился Кронид, облаков собиратель:</p> <p>«Сын Иапета, меж всеми искуснейший в замыслах хитрых</p> <p>Рад ты, что выкрал огонь и мой разум обманом опутал</p> <p>На величайшее горе себе и людским поколениям!</p> <p>Им за огонь ниспошлю я беду. И душой веселиться</p> <p>Станут они на нее и возлюбят, что гибель несет им».</p> <p>Так говоря, засмеялся родитель бессмертных и смертных.</p> <p>60 Славному отдал приказ он Гефесту как можно скорее</p> <p>Землю с водою смешать, человеческий голос и силу</p> <p>Внутрь заложить и обличье прелестное девы прекрасной,</p> <p>Схожее с вечной богиней, придать изваянью. Афине</p> <p>Он приказал обучить ее ткать превосходные ткани,</p> <p>А золотой Афродите — обвеять ей голову дивной</p> <p>Прелестью, мучащей страстью, грызущено члены заботой.</p> <p>Аргоубийце ж Гермесу, вожатаю, разум собачий</p> <p>Внутрь ей вложить приказал и двуличную, лживую душу.</p>
---	---

<p>Έτσι είπε κι εκείνοι υπάκουσαν στο Δία, τον άνακτα, το γιο του Κρόνου.</p> <p>70Κι αμέσως έπλασε από χώμα ο ξακουστός Χωλός</p> <p>με τη βουλή του Δία πλάσμα που `μοιαζε παρθένα σεβαστή.</p> <p>Την έζωσε και τη στόλισε η θεά Αθηνά η αστραπομάτα.</p> <p>Οι Χάριτες, οι θεές, και η σεβαστή Πειθώ γύρω στο δέρμα της</p> <p>της έβαλαν περιδέραια χρυσά. Κι από τριγύρω</p> <p>οι Ώρες οι καλλίκομες τη στέφανε με άνθη εαρινά.</p> <p>Και τα στολίδια όλα της τα ταίριαξε στο κορμί η Αθηνά Παλλάδα.</p> <p>Μέσα στα στήθη της ο υπηρέτης των θεών, του Άργου ο φονιάς,</p> <p>ψεύδη, θωπείας λόγια και δόλιο χαρακτήρα</p> <p>ετοιμάσε με τη βουλή του Δία του βαρύβροντου. Και μέσα της</p> <p>80φωνή τής έβαλε των θεών ο κήρυκας κι ονόμασε τούτη τη γυναίκα</p> <p>Πανδώρα, μια κι όλοι οι θεοί που κατοικούν στα Ολύμπια δώματα</p> <p>δώρο τη δώρισαν, συμφορά για τους σιτοφάγους τούς ανθρώπους.</p> <p>Κι αφού συμπλήρωσε το φοβερό το δόλο τον ακαταμάχητο,</p> <p>έστειλε ο Πατέρας στον Επιμηθέα τον ξακουστό φονιά του Άργου</p> <p>με το δώρο, τον ταχύ αγγελιαφόρο των θεών. Κι ο Επιμηθέας</p> <p>δε συλλογίστηκε πως του `πε ο Προμηθέας</p>	<p>Так он сказал. И Кронида-владыки послушались боги.</p> <p>70 Зевсов приказ исполняя, подобие девы стыдливой</p> <p>Тотчас слепил из земли знаменитый Хромец обеногий.</p> <p>Пояс надела, оправив одежды, богиня Афина.</p> <p>Девы-Хариты с царицей Пейфо золотым ожерельем</p> <p>Нежную шею обвили. Прекрасноволосые Оры Пышные кудри цветами весенними ей увенчали.</p> <p>Все украшения на теле оправила дева Афина.</p> <p>Аргоубийца ж, вожатай, вложил после этого в грудь ей</p> <p>Льстивые речи, обманы и лживую, хитрую душу.</p> <p>[по веленью тяжкогрящего Зевса]</p> <p>80 Женщину эту глашатай бессмертных Пандорою назвал,</p> <p>Ибо из вечных богов, населяющих дома Олимпа,</p> <p>Каждый свой дар приложил, хлебоядным мужам на погибель.</p> <p>Хитрый, губительный замысел тот приводя в исполнение,</p> <p>Славному Аргоубийце, бессмертных гонцу, свой подарок</p> <p>К Эпиметею родитель велел отвести. И не вспомнил</p> <p>Эпиметей, как ему Прометей говорил,</p>
--	--

<p>δώρο ποτέ</p> <p>να μη δεχτεί από τον Ολύμπιο Δία, μα να το αποπέμψει</p> <p>πίσω, μην τύχει και συμβεί κάποιο κακό για τους θνητούς.</p> <p>Όμως το δέχτηκε και, όταν πια τον βρήκε η συμφορά, τότε κατάλαβε.</p> <p>90 Ζούσανε πριν πάνω στη γη τα γένη των ανθρώπων</p> <p>δίχως συμφορές, δίχως τους κόπους τούς σκληρούς,</p> <p>και δίχως τις βαριές αρρώστιες που 'δωσαν στους ανθρώπους θάνατο.</p> <p>[Γιατί γοργά μέσα στην κακουχία γερνάνε οι θνητοί.]</p> <p>Μα η γυναίκα με τα χέρια της του πιθαριού το μέγα αφαιρώντας πώμα</p> <p>τα σκόρπισε όλα και ετοίμασε ολέθριες για τους ανθρώπους έγνοιες.</p> <p>Και μόνο η Ελπίδα εκεί στο άθραυστο σπίτι της</p> <p>έμεινε μέσα, από του πιθαριού τα χείλη κάτω, κι έξω δεν πέταξε</p> <p>απ' την πόρτα. Γιατί η Πανδώρα πρόλαβε και ξανάβαλε του πιθαριού το πώμα</p> <p>με τη βουλή του Δία που την αιγίδα του βαστά, του συννεφοσυνάχτη.</p> <p>100 Άλλοι αναρίθμητοι όλεθροι ανάμεσα στους ανθρώπους περιφέρονται.</p> <p>Γεμάτη η γη με συμφορές, γεμάτη και η θάλασσα.</p> <p>Κι αρρώστιες, άλλες τη μέρα, άλλες τη νύχτα, στους ανθρώπους</p> <p>καταφθάνουν από μόνες τους και φέρνουν στους θνητούς κακά</p>	<p>чтобы дара</p> <p>От олимпийского Зевса не брать никогда, но обратно</p> <p>Тотчас его отправлять, чтобы людям беды не случилось.</p> <p>Принял он дар и тогда лишь, как зло получил, догадался.</p> <p>90 В прежнее время людей племена на земле обитали,</p> <p>Горестей тяжких не зная, не зная ни трудной работы,</p> <p>Ни вредоносных болезней, погибель несущих для смертных.</p> <p>[Быстро стареют в страданиях для смерти рожденные люди.]</p> <p>Снявши великую крышку с сосуда, их все распустила</p> <p>Женщина эта и беды лихие наслала на смертных.</p> <p>Только Надежда одна в середине за краем сосуда</p> <p>В крепком осталась своим обиталище — вместе с другими</p> <p>Не улетела наружу: успела захлопнуть Пандора</p> <p>Крышку сосуда по воле эгидодержавного Зевса.</p> <p>100 Тысячи ж бед улетевших меж нами блуждают повсюду,</p> <p>Ибо исполнена ими земля, исполнено море.</p> <p>К людям болезни, которые днем, а которые ночью,</p> <p>Горе неся и страдания, по собственной воле приходяг</p>
---	---

<p>μέσα στη σιωπή, αφού ο Δίας ο συνετός τη φωνή τους πήρε.</p> <p>Έτσι δεν είναι δυνατό κανείς του Δία το σχέδιο να ξεφύγει.</p> <p>Μ' αν θέλεις κι άλλον εγώ με συντομία λόγο θα σου πω,</p> <p>καλά κι επισταμένα. Κι εσύ μέσα στο νου σου βάλ 'το,</p> <p>[πως απ' την ίδια φύτρα γεννηθήκανε οι θεοί και οι θνητοί οι άνθρωποι.]</p> <p>Πρώτο απ' όλα το χρυσό το γένος των θνητών ανθρώπων</p> <p>110έφτιαξαν οι αθάνατοι που τα Ολύμπια τα δώματα κατέχουν.</p> <p>Κι έζησαν τούτοι τον καιρό του Κρόνου, τότε που ήταν βασιλιάς στον ουρανό.</p> <p>Ζούσανε σαν θεοί κι είχανε την καρδιά τους δίχως θλίψεις,</p> <p>από κόπους μακριά και δυστυχίες. Κι ούτε τα ελεεινά</p> <p>τα γηρατειά σ' αυτούς υπήρχαν, μα πάντα ανάλλαχτοι στα πόδια και τα χέρια</p> <p>χαίρονταν σ' ευωχίες, έξω απ' όλα τα κακά.</p> <p>Και σαν παραδομένοι σε ύπνο πέθαιναν. Και όλα τα αγαθά</p> <p>σ' αυτούς υπήρχαν. Καρπό τούς έδινε η σιτοδότρα γη</p> <p>από μόνη της πολύ και άφθονο. Κι εκείνοι με προθυμία</p> <p>ζούσαν ήσυχοι απ' τα χωράφια τους μέσα σε αγαθά πολλά,</p> <p>120[πλούσιοι σε κοπάδια, αγαπητοί στους μακάριους θεούς.]</p> <p>Όμως αφού το γένος τούτο το σκέπασε το</p>	<p>В полном молчании: не дал им голоса Зевс-промыслитель.</p> <p>Замыслов Зевса, как видишь, избежать никак невозможно.</p> <p>Если желаешь, тебе расскажу хорошо и разумно</p> <p>Повесть другую теперь. И запомни ее хорошенько.</p> <p>[Как появились на свет и боги, и смертные люди.]</p> <p>Создали прежде всего поколение людей золотое</p> <p>110 Вечноживущие боги, владельцы жилищ олимпийских,</p> <p>Был еще Крон-повелитель в то время владыкою неба.</p> <p>Жили те люди, как боги, с спокойной и ясной душою,</p> <p>Горя не зная, не зная трудов. И печальная старость</p> <p>К ним приближаться не смела. Всегда одинаково сильны</p> <p>Были их руки и ноги. В пирах они жизнь проводили.</p> <p>А умирали, как будто объятые сном. Недостаток</p> <p>Был им ни в чем не известен. Большой урожай и обильный</p> <p>Сами давали собой хлебодарные земли. Они же,</p> <p>Сколько хотелось, трудились, спокойно собирая богатства.</p> <p>120 [Стад обладатели многих, любезные сердцу блаженных.]</p> <p>После того как земля поколение это</p>
--	--

<p>χώμα, γίνανε εκείνοι δαίμονες αγαθοί, με τη θέληση του Δία του μεγάλου, πάνω στη γη φύλακες των θνητών ανθρώπων [που προσέχουν δίκαιες κρίσεις κι άδικα έργα ντυμένοι ομίχλη, σ' όλη τη γη γυρνώντας.] πλουτοδότες. Τούτο το βασιλικό προνόμιο αποκτήσαν. Δεύτερο πάλι γένος, το αργυρό, πολύ κατώτερο φτιάξανε κατόπιν οι θεοί που τα Ολύμπια δώματα κατέχουν, άνομοιο στο σώμα και το νου με το χρυσό το γένος. 130Χρόνια εκατό ανατρεφόταν το παιδί πλάι στη μάνα την πιστή παίζοντας χαρωπά, ανόητο πολύ, μέσα στο σπίτι του. Μα όταν έφτανε η ώρα να γίνουν νέοι, επάνω στην ακμή της νιότης, για λίγο χρόνο ζούσαν κι υποφέρανε εξαιτίας της μωρίας τους. Γιατί τις μεταξύ τους ανόσιες προσβολές να αποφύγουν δεν μπορούσαν, ούτε τους αθανάτους να λατρεύουν θέλανε, ούτε θυσίες να κάνουν στους ιερούς των μακαρίων θεών βωμούς, πράγμα σωστό για τους ανθρώπους κατά τις συνήθειές τους. Αυτούς ο Δίας, του Κρόνου ο γιος, τους εξαφάνισε οργισμένος,</p>	<p>покрыла, В благостных демонов все превратились они наземельных Волей великого Зевса: людей на земле охраняют, [Зорко на правые наши дела и неправые смотрят. Тьмою туманной одевшись, обходят всю землю, давая] Людам богатство. Такая им царская почесть досталась. После того поколение другое, уж много похуже, Из серебра сотворили великие боги Олимпа. Было не схоже оно с золотым ни обличьем, ни мыслью. 130 Сотню годов возрастал человек неразумным ребенком, Дома близ матери доброй забавами детскими тешась. А наконец, возмужавши и зрелости полной достигнув, Жили лишь малое время, на беды себя обрекая Собственной глупостью: ибо от гордости дикой не в силах Были они воздержаться, бессмертным служить не желали, Не приносили и жертв на святых алтарях олимпийцам, Как по обычаю людям положено. Их под землю Зевс-громовержец сокрыл, негодуя, что почестей люди</p>
--	---

<p>γιατί δεν αποδίδανε τιμές στους μακαρίους θεούς που εξουσιάζουνε τον Όλυμπο.</p> <p>140 Όμως αφού και τούτο το γένος κάλυψε η γη,</p> <p>λέγονται τούτοι υποχθόνιοι, μακάριοι θνητοί,</p> <p>κατώτεροι, μα κι έτσι τους συνοδεύει και αυτούς κάποια τιμή.</p> <p>Κι ο Δίας ο πατέρας άλλο γένος, τρίτο, θνητών ανθρώπων</p> <p>χάλκινο έφτιαξε, σε τίποτα όμοιο με το αργυρό,</p> <p>από μελιά, δεινό και δυνατό. Αυτούς του Άρη</p> <p>τα έργα τους νοιάζανε τα πολυστέναχτα κι οι βιαιότητες,</p> <p>δεν τρώγανε ψωμί, μα είχανε καρδιά γενναϊόφυχη από αδάμαντα,</p> <p>οι απλησίαστοι. Μεγάλη είχανε δύναμη κι ανίκητα τα χέρια τους</p> <p>φυτρώναν απ' τους ώμους τους πάνω στα στιβαρά τους μέλη.</p> <p>150 Χάλκινα ήταν τα όπλα τους, τα σπίτια χάλκινα,</p> <p>με το χαλκό δουλεύανε. Το μαύρο σίδηρο ακόμη δεν υπήρχε.</p> <p>Κι αυτοί από τα δικά τους χέρια σκοτωμένοι</p> <p>πήγαν στου κρυερού του Άδη τη μουχλιασμένη οικία,</p> <p>άδοξοι. Ο θάνατος, κι ας ήταν φοβεροί,</p> <p>τους πήρε ο μαύρος και το λαμπρό το φως του ήλιου αφήσανε.</p> <p>Όμως αφού κι αυτό το γένος το σκέπασε το</p>	<p>Не воздавали блаженным богам, на Олимпе живущим.</p> <p>140 После того как земля поколение и это покрыла,</p> <p>Дали им люди название подземных смертных блаженных,</p> <p>Хоть и на месте втором, но в почете у смертных и эти.</p> <p>Третье родитель Кронид поколение людей говорящих</p> <p>Медное создал, ни в чем с поколением не схожее с прежним.</p> <p>С копьями. Были те люди могучи и страшны. Любили</p> <p>Грозное дело Арея, насильщину. Хлеба не ели.</p> <p>Крепче железа был дух их могучий. Никто приближаться</p> <p>К ним не решался: великою силой они обладали,</p> <p>И необорные руки росли на плечах многомошных.</p> <p>150 Были из меди доспехи у них и из меди жилища,</p> <p>Медью работы свершали: никто о железе не ведал.</p> <p>Сила ужасная собственных рук принесла им погибель.</p> <p>Все низошли безыменно; и, как ни страшны они были,</p> <p>155 Черная смерть их взяла и лишила сияния солнца.</p> <p>После того как земля поколение и это</p>
---	---

<p>χώμα, ένα άλλο πάλι, τέταρτο, επάνω στην πολύτροφη τη γη</p> <p>ο Δίας, ο γιος του Κρόνου, έφτιαξε, πιο δίκαιο κι ανώτερο,</p> <p>το θείο γένος των ηρώων. Λέγονται αυτοί ημίθεοι,</p> <p>160η προηγούμενη από μας γενιά πάνω στη γη τη δίχως όρια.</p> <p>Και τούτος ο κακός ο πόλεμος και η φοβερή η μάχη</p> <p>άλλους κάτω απ' τα τείχη της Θήβας της εφτάπτυλης, στη γη του Κάδμου,</p> <p>τους αφάνισε, καθώς για του Οιδίποδα τα ποίμνια πολεμούσαν,</p> <p>κι άλλους με πλοία κι επάνω από της θάλασσας το μέγα χάσμα</p> <p>οδηγώντας τους στην Τροία για χάρη της καλλίκομης Ελένης.</p> <p>Άλλους εκεί τους σκέπασε το τέλος του θανάτου</p> <p>κι άλλους ξέχωρα απ' τους ανθρώπους ζωή και τόπο ο Δίας τούς έδωσε,</p> <p>ο γιος του Κρόνου, στα πέρατα της γης τούς έβαλε να μένουν.</p> <p>170 Και κατοικούν ξενοιαστη έχοντας καρδιά</p> <p>στις νήσους των μακάρων, πλάι στον Ωκεανό με τη βαθιά τη δίνη,</p> <p>μακάριοι ήρωες που η σιτοδότρα γη τούς δίνει</p> <p>γλυκό σαν μέλι τον καρπό που θάλλει τρεις φορές το χρόνο,</p> <p>[μακριά από τους αθανάτους. Σ' εκείνους βασιλεύει ο Κρόνος,</p>	<p>покрыла, Снова еще поколение, четвертое, создал Кронион</p> <p>На многодарной земле, справедливее прежних и лучше —</p> <p>Славных героев божественный род. Называют их люди</p> <p>160 Полубогами: они на земле обитали пред нами.</p> <p>Грозная их погубила война и ужасная битва.</p> <p>В Кадмовой области славной одни свою жизнь положили,</p> <p>Из-за Эдиповых стад подвизаясь у Фив семивратных;</p> <p>В Трое другие погибли, на черных судах переплывши</p> <p>Ради прекрасноволосой Елены чрез бездны морские.</p> <p>Многих в кровавых боях исполнение смерти покрыло;</p> <p>Прочих к границам земли перенес громовержец Кронион,</p> <p>Дав пропитание им и жилища отдельно от смертных.</p> <p>170 Сердцем ни дум, ни заботы не зная, они безмятежно</p> <p>Близ океанских пучин острова населяют блаженных.</p> <p>Трижды в году хлебодарная почва героям счастливым</p> <p>Сладостью равные меду плоды в изобилье приносит.</p> <p>[Там, вдалеке от бессмертных, под властью живут они Крона.]</p>
--	--

γιατί τον ελευθέρωσε ο ίδιος ο πατέρας των θεών και των ανθρώπων.

Τώρα πια έχει μέσα σ' αυτούς τιμές, καθώς ταιριάζει.

Κι ο Δίας πάλι άλλο γένος έφτιαξε θνητών ανθρώπων,

απ' τους οποίους έχουν γεννηθεί οι τωρινοί πάνω στη σιτοδότρα γη.]

Μακάρι εγώ ανάμεσα στου πέμπτου γένους τούς ανθρώπους

να μην ήμουν, μα είτε πιο μπροστά να πέθαινα ή ύστερα να γεννιόμουν.

Αφού τώρα πια το σιδερένιο υπάρχει γένος. Κι ούτε θα πάψουνε ποτέ

τη μέρα να κοπιάζουν και να δυστυχούν, να βασανίζονται τη νύχτα,

μα μέριμνες σκληρές σ' αυτούς οι θεοί θα δίνουν.

Όμως και σ' αυτούς ανάμεικτα θα υπάρξουνε καλά με τα κακά.

180Κι ο Δίας θ' αφανίσει και τούτο των θνητών το γένος,

την εποχή που σαν γεννιούνται οι άνθρωποι θα γίνονται ασπρομάλληδες.

Με τα παιδιά του όμοιος δε θα είναι ο πατέρας, μήτε με τον πατέρα τα παιδιά,

κι ούτε ο φιλοξενούμενος αγαπητός σ' αυτόν που τον φιλοξενεί,

στο σύντροφο ο σύντροφος, μήτε θα είναι ο αδερφός αγαπητός, σαν πρώτα.

Μόλις γεράσουν οι γονείς τους θα τους ατιμάζουν,

θα τους κατηγορούν μιλώντας τους με λόγια φοβερά,

Если бы мог я не жить с поколением пятого века!

Раньше его умереть я хотел бы или позже родиться.

Землю теперь населяют железные люди. Не будет

Им передышки ни ночью, ни днем от труда и от горя,

И от несчастий. Заботы тяжелые боги дадут им.

[Все же ко всем этим бедам примешаны будут и блага.

180 Зевс поколение людей говорящих погубит и это

После того, как на свет они станут рождаться седыми.]

Дети — с отцами, с детьми — их отцы сговориться не смогут.

Чуждыми станут товарищ товарищу, гостю — хозяин.

Больше не будет меж братьев любви, как бывало когда-то.

Старых родителей скоро совсем почитать перестанут;

Будут их яро и зло поносить нечестивые дети

<p>οι άθλιοι, την τιμωρία των θεών περιφρονώντας. Κι ούτε στους γέροντες γονείς τους το χρέος που τους ανάθρεψαν θ' ανταποδίνουν.</p> <p>Στη βία των χειρών το δίκιο τους. Κι ο ένας την πόλη του άλλου θ' αφανίσει.</p> <p>190 Διότι δε θα τιμάται ο πιστός στον όρκο του, ο αγαθός,</p> <p>ο δίκαιος, μα του κακού το δράστη θα τιμήσουν πιο πολύ και τον ακόλαστο.</p> <p>Στη βία των χειρών το δίκαιο κι η ντροπή θα είναι,</p> <p>ο άντρας ο κακός θα βλάπτει τον καλύτερο,</p> <p>θα τον κατηγορεί με λόγια διεστραμμένα, δίνοντας κι από πάνω όρκο.</p> <p>Ο φθόνος χαιρέκακος, κακόγλωσσος, στην όψη μισητός,</p> <p>θα συνοδεύει όλους τους ταλαίπωρους ανθρώπους.</p> <p>Και τότε προς τον Όλυμπο απ' τη γη με τους πλατιούς τούς δρόμους,</p> <p>αφού σε άσπρα πέπλα το ωραίο σώμα τους καλύψουνε,</p> <p>θα παν να σμίξουνε με των αθανάτων το γένος, τους ανθρώπους πίσω αφήνοντας,</p> <p>200 η Αιδώς και η Νέμεση. Και μόνο οι πόνοι οι θλιβεροί θα απομείνουν</p> <p>στος θνητούς ανθρώπους. Κι απ' το κακό προφύλαξη δε θα υπάρχει.</p> <p>Μα τώρα μύθο εγώ θα πω στους βασιλείς σοφοί κι ας είναι οι ίδιοι.</p> <p>Έτσι μίλησε το γεράκι στο αηδόνι με τον πλουμιστό λαιμό</p> <p>σαν να το 'χε αρπάξει με τα νύχια του και το</p>	<p>Тяжкою бранью, не зная возмездья богов; не захочет</p> <p>Больше никто доставлять пропитанья родителям старым.</p> <p>Правду заменит кулак. Города подпадут разграблению.</p> <p>190 И не возбудит ни в ком уваженья ни клятвохраниитель,</p> <p>Ни справедливый, ни добрый. Скорей наглецу и злодею</p> <p>Станет почет воздаваться. Где сила, там будет и право.</p> <p>Стыд пропадет. Человеку хорошему люди худые</p> <p>Лживыми станут вредить показаньями, ложно клянясь.</p> <p>Следом за каждым из смертных несчастных пойдет неотвязно</p> <p>Зависть злорадная и злоязычная, с ликом ужасным.</p> <p>Скорбно с широкодорожной земли на Олимп многоглавый,</p> <p>Крепко плащом белоснежным закутав прекрасное тело,</p> <p>К вечным богам вознесутся тогда, отлетевши от смертных,</p> <p>200 Совесть и Стыд. Лишь одни жесточайшие, тяжкие беды</p> <p>Людам останутся в жизни. От зла избавленья не будет.</p> <p>Басню теперь расскажу я царям, как они ни разумны.</p> <p>Вот что однажды сказал соловью пестрогласному ястреб,</p> <p>Когти вонзивши в него и неся его в тучах</p>
--	--

<p>ἔφερε ψηλά πολύ στα νέφη.</p> <p>Ἐκλαιγε εκείνο θλιβερά ἀπ' τα γαμψά τα νύχια τρυπημένο,</p> <p>και το γεράκι υπεροπτικά το λόγο τούτο του ἔπε:</p> <p>«Κακόμοιρο τι φωνάζεις; Κάποιος πολύ ἀνώτερός σου σε κρατά.</p> <p>Πας όπου τυχόν ἐγώ σε πάω, κι ας εἶσαι και τραγουδιστής.</p> <p>Ἀν θέλω δείπνο μου σε κάνω ἢ σ' αφήνω.</p> <p>210 Δίχως μυαλό εκείνος που ἴσως θέλει με δυνατότερός του ν' αναμετρηθεί.</p> <p>Χάνει τη νίκη και πλάι στην ντροπή και λύπες πάσχει.»</p> <p>Ἔτσι εἶπε το γοργόδρομο γεράκι, το μακροφτέρουγο πουλί.</p> <p>Πέρση, ἐσύ στη Δικαιοσύνη υπάκουε, μην εξακολουθεῖς την ἀδικία.</p> <p>Εἶναι κακή η ἀδικία για τον ταπεινό θνητό, μα οὔτε και ο ευγενής</p> <p>να την ἀντέξει εύκολα μπορεί, μα καταβάλλεται ἀπ' αυτήν,</p> <p>ὅταν οι συμφορές τον βρίσκουν. Ὁμως υπάρχει ἀπό την ἄλλη οδός</p> <p>καλύτερη να την περάσεις που οδηγεί στο δίκαιο. Και η δικαιοσύνη</p> <p>νικά, στο τέλος σαν εμφανιστεί, την ἀδικία. Σαν πάθει ο ἀνόητος μαθαίνει.</p> <p>Γιατί ἀμέσως τρέχει ο Ὀρκος μαζί με τις κακοδικίες.</p> <p>220 Και ταραχή σηκώνεται, ὅταν η Δικαιοσύνη σέρνεται ὅπου τυχόν την πάνε</p> <p>οι δωροφάγοι ἄντρες που κρίνουνε τα δίκαια με κρίσεις στρεβλές.</p>	<p>высоких.</p> <p>Жалко пищал соловей, пронзенный кривыми когтями,</p> <p>Тот же властительно с речью такую к нему обратился:</p> <p>«Что ты, несчастный, пищишь? Ведь намного тебя я сильнее!</p> <p>Как ты ни пой, а тебя унесу я куда мне угодно,</p> <p>И пообедать могу я тобой, и пустить на свободу.</p> <p>210 Разума тот не имеет, кто мериться хочет с сильнейшим:</p> <p>Не победит он его — к униженью лишь горе прибавит!»</p> <p>Вот что стремительный ястреб сказал, длиннокрылая птица.</p> <p>Слушайся голоса правды, о Перс, и гордости бойся!</p> <p>Гибельна гордость для малых людей. Да и тем, кто повыше,</p> <p>С нею прожить нелегко; тяжело она ляжет на плечи,</p> <p>Только лишь горе случится. Другая дорога надежней:</p> <p>Праведен будь! Под конец посрамит гордеца непременно</p> <p>Праведный. Поздно, уже пострадав, узнаёт это глупый.</p> <p>Ибо тотчас за неправым решением Орк поспешает.</p> <p>220 Правды же путь неизменен, куда бы ее ни старались</p> <p>Неправосудьем своим своротить дарождные люди.</p>
---	--

<p>Κι εκείνη κλαίγοντας ακολουθεί στην πόλη και τα μέρη που συχνάζουνε τα πλήθη</p> <p>ντυμένη με ομίχλη και φέρνει το κακό σε κείνους τους ανθρώπους</p> <p>που τη διώχνουν και δεν την απονέμουν ίσια.</p> <p>Μα όσοι απονέμουν κρίσεις δίκαιες στους ξένους και τους ντόπιους</p> <p>κι από του δίκαιου την οδό δεν παρεκβαίνουν,</p> <p>ακμάζει η πόλη τους κι ανθεί ο λαός σε τούτη.</p> <p>Ειρήνη που τα νιάτα τρέφει έχουν στη γη τους κι ούτε ποτέ</p> <p>ο Δίας που μακριά ηχεί πόλεμο σκληρό γι' αυτούς ορίζει.</p> <p>230 Ούτε ο λοιμός σ' ανθρώπους έρχεται που δίκαια κρίνουν</p> <p>ούτ' η καταστροφή, μα νέμονται στις ευωχίες τούς καρπούς απ' τα χωράφια που φροντίζουν.</p> <p>Βιος πολύ σε τούτους φέρνει η γη και στα βουνά η βελανιδιά</p> <p>φέρνει στην άκρη των κλαδιών τα βελανίδια, στη μέση τα μελίσσια.</p> <p>Και τα πυκνότριχα αρνιά απ' το μαλλί βαραίνουν,</p> <p>γεννάν παιδιά οι γυναίκες τους που μοιάζουν στους γονείς τους.</p> <p>Ευδαιμονούν με τα αγαθά τους αδιάκοπα. Σε πλοία επάνω</p> <p>δεν ταξιδεύουν, μα η σιτοδότρα γη καρπό τούς δίνει.</p> <p>Σ' εκείνους όμως που τους νοιάζει η αδικία η κακή και τ' άθλια έργα</p> <p>ορίζει τιμωρία ο Δίας που μακριά ηχεί, ο γιος</p>	<p>С плачем вослед им обходит она города и жилища,</p> <p>Мраком туманным одевшись, и беды на тех посылает,</p> <p>Кто ее гонит и суд над людьми сотворяет неправый.</p> <p>Там же, где суд справедливый находят и житель туземный,</p> <p>И чужестранец, где правды никто никогда не преступит,</p> <p>Там государство цветет, и в нем процветают народы;</p> <p>Мир, воспитанью способствуя юношей, царствует в крае;</p> <p>Войн им свирепых не шлет никогда Громовержец-владыка,</p> <p>230 И никогда правосудных людей ни несчастье, ни голод</p> <p>Не посещают. В пирах потребляют они, что добудут:</p> <p>Пищу обильную почва приносит им; горные дубы</p> <p>Желуди с веток дают и пчелиные соты из дупел.</p> <p>Еле их овцы бредут, отягченные шерстью густою,</p> <p>Жены детей им рожают, наружностью схожих с отцами.</p> <p>Всякие блага у них в изобилье. И в море пускаться</p> <p>Нужды им нет: получают плоды они с нив хлебодарных.</p> <p>Кто же в надменности злой и в делах нечестивых коснеет,</p> <p>Тем воздаст по заслугам владыка Кронид</p>
---	--

<p>του Κρόνου.</p> <p>240 Πολλές φορές από έναν άνθρωπο κακό μια πόλη στο σύνολό της υποφέρει,</p> <p>αν αμαρτάνει αυτός και μηχανεύεται ανόσια έργα.</p> <p>Σ' αυτούς μεγάλη συμφορά απ' τον ουρανό στέλνει ο γιος του Κρόνου,</p> <p>λιμό συνάμα και λοιμό, κι οι άνθρωποι αφανίζονται.</p> <p>Ούτε οι γυναίκες τους γεννάν, μικραίνουν οι οικογένειες</p> <p>μ' απόφαση του Ολύμπιου Δία. Κι άλλοτε πάλι</p> <p>μεγάλη τους στρατιά αφανίζει ο γιος του Κρόνου ή τείχος</p> <p>ή πλοία τους στη θάλασσα εκδικείται.</p> <p>Βασιλιάδες, κι εσείς επίσης την τιμωρία τούτη στοχαστείτε!</p> <p>Γιατί κοντά σας, ανάμεσα στους ανθρώπους, βρίσκονται θεοί</p> <p>250 αθάνατοι και παρατηρούν εκείνους που μ' άδικες κρίσεις</p> <p>καταπονούν τον έναν ο άλλος, περιφρονώντας την τιμωρία των θεών.</p> <p>Γιατί επάνω στην πολύτροφη τη γη τρεις μύριοι αθάνατοι του Δία</p> <p>υπάρχουν φύλακες των θνητών ανθρώπων,</p> <p>που παραφυλάγουνε τις δίκες και τ' άθλια έργα,</p> <p>ντυμένοι ομίχλη, σ' όλη τη γη γυρνώντας.</p> <p>Μία παρθένα είναι η Δίκη, από το Δία γεννημένη,</p>	<p>дальнозоркий.</p> <p>240 Целому городу часто в ответе бывать приходилось</p> <p>За человека, который грешит и творит беззаконье.</p> <p>Беды великие сводит им с неба владыка Кронион:</p> <p>Голод совместно с чумой. Исчезают со света народы.</p> <p>Женщины больше детей не рожают, и гибнут дома их</p> <p>Предначертаньем владыки богов, олимпийского Зевса.</p> <p>Или же губит у них он обильное войско, иль рушит</p> <p>Стены у города, либо им в море суда потопляет.</p> <p>Сами, цари, поразмыслите вы о возмездии этом.</p> <p>Близко, повсюду меж нас, пребывают бессмертные бога</p> <p>250 И наблюдают за теми людьми, кто своим кривосудьем,</p> <p>Кару презревши богов, разоренье друг другу приносит.</p> <p>Посланы Зевсом на землю-кормилицу три мириады</p> <p>Стражей бессмертных. Людей земнородных они охраняют,</p> <p>Правых и злых человеческих дел соглядатаи, бродят</p> <p>По миру всюду они, облеченные мглою туманной.</p> <p>Есть еще дева великая Дике, рожденная Зевсом,</p>
---	---

<p>ένδοξη και αξιοσέβαστη απ' τους θεούς που εξουσιάζουνε τον Όλυμπο.</p> <p>Όταν κανείς τη βλάπτει και την κατηγορεί στρεβλά,</p> <p>αμέσως πάει και κάθεται πλάι στο Δία τον πατέρα της, το γιο του Κρόνου,</p> <p>260 και απαγγέλλει τον άδικο των ανθρώπων σου, για να πληρώσει</p> <p>ο λαός τις αμαρτίες των βασιλιάδων του που στέκονται ολέθρια</p> <p>κι εκτρέπουνε το δίκαιο σ' άλλο δρόμο μ' άδικες αποφάσεις.</p> <p>Αυτά βασιλιάδες ν' αποφεύγετε, τις κρίσεις σας διορθώστε,</p> <p>δωροφάγοι, και τις στραβές τις δίκες σας ξεχάστε τις ολότελα.</p> <p>Στον ίδιο του τον εαυτό κάνει κακό ο άνθρωπος που κάνει κακό σε άλλον</p> <p>και η κακή η σκέψη για εκείνον που τη σκέφτηκε είναι η πιο κακή.</p> <p>Όλα τα βλέπει του Δία ο οφθαλμός κι όλα τα νιώθει,</p> <p>και βέβαια και τούτα ακόμη τα παρατηρεί, αν το θελήσει,</p> <p>ούτε και του ξεφεύγει τι είδους δίκαιο είναι αυτό που η πόλη εντός της κλείνει.</p> <p>270 Μακάρι τώρα εγώ, ούτε ο ίδιος ούτε ο γιος μου,</p> <p>δίκαιος να 'μωνα στους ανθρώπους μέσα, αφού σου βγαίνει σε κακό να είσαι</p> <p>δίκαιος, αν βρίσκει δικαίωση μεγαλύτερη ο περισσότερος άδικος.</p> <p>Μα ελπίζω πως αυτά ο Δίας ο συνετός εις πέρας δε θα φέρει ακόμη.</p>	<p>Славная, чтимая всеми богами, жильцами Олимпа.</p> <p>Если неправым деяньем ее оскорбят и обидят,</p> <p>Подле родителя-Зевса немедля садится богиня</p> <p>260 И о неправде людской сообщает ему. И страдает</p> <p>Целый народ за нечестье царей, злоумышленно правду</p> <p>Неправосудьем своим от прямого пути отклонивших.</p> <p>И берегитесь, цари-дароядцы, чтоб так не случилось!</p> <p>Правду блюдите в решеньях и думать забудьте о кривде.</p> <p>Зло на себя замышляет, кто зло на другого замыслил.</p> <p>Злее всего от дурного совета советчик страдает.</p> <p>Зевсово око все видит и всякую вещь примечает;</p> <p>Хочет владыка, глядит, — и от взоров не скроется зорких,</p> <p>Как правосудье блюдетя внутри государства любого.</p> <p>270 Нынче ж и сам справедливым я быть меж людей не желал бы,</p> <p>Да наказал бы и сыну; ну, как же тут быть справедливым,</p> <p>Если чем кто неправее, тем легче управу находит?</p> <p>Верю, однако, что Зевс не всегда же терпеть это будет.</p>
--	--

<p>Πέρση, εσύ στο νου σου βάλ' τα αυτά, δώσε στο δίκαιο προσοχή και ξέχνα ολότελα τη βία.</p> <p>Αφού ο γιος του Κρόνου τούτο το νόμο στους ανθρώπους όρισε:</p> <p>από τη μια τα ψάρια και τ' αγρίμια και τα πετούμενα πουλιά</p> <p>να τρων το ένα τ' άλλο, μια και δικαιοσύνη ανάμεσά τους δεν υπάρχει.</p> <p>Μα στους ανθρώπους έδωσε το δίκαιο που είναι άριστο πολύ.</p> <p>280 Αν κανείς ξέρει το δίκιο και θέλει να το πει, σε τούτον ο Δίας που μακριά ηχεί του δίνει ευδαιμονία.</p> <p>Μα όποιος ψέματα θα πει στη μαρτυρία του, αφού ψευδόρησε</p> <p>εκούσια, και τη δικαιοσύνη έβλαψε κι αγιάτρευτα αμάρτησε, τούτου η γενιά αφανέστερη στο μέλλον θ' απομείνει.</p> <p>Μα του ανθρώπου που τηρεί τον όρκο του η γενιά καλύτερη στο μέλλον.</p> <p>Θα σου μιλήσω, πολύ ανόητε Πέρση, με διάθεση αγαθή.</p> <p>Εύκολα την εξαθλίωση μπορείς κι αθρόα να την πιάσεις.</p> <p>Λείος είναι ο δρόμος της, πολύ κοντά μας μένει.</p> <p>Μα μπρος στην αρετή ιδρώτα βάλανε οι θεοί</p> <p>290 οι αθάνατοι. Μακριά κι απότομη η οδός γι' αυτήν και στην αρχή τραχιά. Μα όταν φτάσεις στην</p>	<p>Перс! Хорошенько запомни душою внимательной вот что:</p> <p>Слушайся голоса правды и думать забудь о насилье.</p> <p>Ибо такой для людей установлен закон Громоверхцем:</p> <p>Звери, крылатые птицы и рыбы, пощады не зная,</p> <p>Пусть поедают друг друга: сердца их не ведают правды.</p> <p>Людам же правду Кронид даровал — высочайшее благо.</p> <p>280 Если кто, истину зная, правдиво дает показанья,</p> <p>Счастье тому посылает Кронион широкоглядающий.</p> <p>Кто ж в показаньях с намереньем лжет и неправо клянется,</p> <p>Тот, справедливость разя, самого себя ранит жестоко.</p> <p>Жалким, ничтожным у мужа такого бывает потомство;</p> <p>А доброклятвенный муж и потомков оставит хороших.</p> <p>С доброю целью тебе говорю я, о Перс безрассудный!</p> <p>Зла натворить сколько хочешь — весьма немудреное дело.</p> <p>Путь не тяжелый ко злу, обитает оно недалеко.</p> <p>Но добродетель от нас отделили бессмертные боги</p> <p>290 Тягостным потом: крута, высока и длинна к ней дорога, И трудновата вначале. Но если достигнешь</p>
--	---

<p>κορφή, εύκολη γίνεται έπειτα, κι ας ήταν δύσκολη.</p> <p>Πάνω απ' όλους άριστος αυτός που θα τα καταλάβει όλα από μόνος του,</p> <p>αφού ποια είναι τα καλύτερα για μετά και για το τέλος στοχαστεί.</p> <p>Καλός κι εκείνος πάλι που σ' όποιον μίλησε καλά υπακούει.</p> <p>Μα όποιος δεν τα καταλαβαίνει ο ίδιος, ούτε απ' άλλον ακούγοντας</p> <p>τα βάζει στην ψυχή του, αυτός αχρείος άντρας είναι.</p> <p>Αλλά εσύ, Πέρση, θεϊκή γενιά, δούλευε, πάντα στη μνήμη σου έχοντας τη δική μου προτροπή,</p> <p>για να σε απεχθάνεται ο Λιμός,</p> <p>300μα η Δήμητρα να σ' αγαπά η καλοστεφανωμένη,</p> <p>η σεβάσμια, και να γεμίζει μ' αγαθά την αποθήκη σου.</p> <p>Γιατί ο Λιμός του άεργου άντρα σύντροφος πέρα ως πέρα είναι.</p> <p>Οργίζονται οι θεοί και οι άνθρωποι μ' αυτόν που άεργος ζει,</p> <p>όμοιος στο ήθος με τους χωρίς κεντρί κηφήνες,</p> <p>που άεργοι των μελισσών τον κάματο καταναλώνουν</p> <p>τρώγοντας. Μα εσένα να σ' αρέσει τις εργασίες σου κατάλληλα να οργανώνεις,</p> <p>για να `ναι οι αποθήκες σου γεμάτες με βιος της εποχής.</p> <p>Απ' τη δουλειά τους γίνονται οι άνθρωποι με</p>	<p>вершины, Легкой и ровною станет дорога, тяжелая прежде.</p> <p>Тот — наилучший меж всеми, кто всякое дело способен</p> <p>Сам обсудить и заранее предвидит, что выйдет из дела.</p> <p>Чести достоин и тот, кто хорошим советам внимает.</p> <p>Кто же не смыслит и сам ничего и чужого совета</p> <p>К сердцу не хочет принять, — совсем человек бесполезный.</p> <p>Помни всегда о завете моем и усердно работай,</p> <p>Перс, о потомок богов, чтобы голод тебя ненавидел,</p> <p>300 Чтобы Деметра в прекрасном венке неизменно любила</p> <p>И наполняла амбары тебе всевозможным припасом.</p> <p>Голод, тебе говорю я, всегдашний товарищ ленивца.</p> <p>Боги и люди по праву на тех негодуют, кто праздно</p> <p>Жизнь проживает, подобно безжальному трутню, который,</p> <p>Сам не трудясь, работой питается пчел хлопотливых.</p> <p>Так полюби же дела свои вовремя делать и с рвеньем —</p> <p>Будут ломиться тогда у тебя от запасов амбары.</p> <p>Труд человеку стада добывает и всякий</p>
---	--

<p>ποιίμνια πολλά και πλούσιοι</p> <p>και αν εργάζεσαι πολύ πιο προσφιλής στους αθάνατους</p> <p>310[και στους θνητούς θα είσαι. Γιατί τους άεργους πολύ τους αποστρέφονται.]</p> <p>Διόλου ντροπή η δουλειά, ντροπή η αεργία.</p> <p>Και αν εργάζεσαι, γοργά θα σε ζηλέψει ο άεργος</p> <p>καθώς πλουταίνεις. Τον πλούτο η αρετή και η δόξα συνοδεύει.</p> <p>Όποια κι αν είναι η τύχη σου, είναι καλύτερα να εργάζεσαι,</p> <p>αν απ' τα ξένα κτήματα την ανόητη καρδιά σου</p> <p>στρέψεις στην εργασία και για το βιος φροντίζεις, όπως σε προτρέπω.</p> <p>Δε φτάνει η ντροπή για να χορτάσει τον άντρα που `χει ανάγκη,</p> <p>ντροπή που τους ανθρώπους βλάπτει πολύ ή ωφελεί.</p> <p>Κοντά στη φτώχεια η ντροπή, στον πλούτο πλάι το θράσος.</p> <p>320Τα πλούτη δεν πρέπει να τ' αρπάζεις: αυτά που σου δίνει ο θεός πολύ καλύτερα είναι.</p> <p>Γιατί ακόμη κι αν κανείς με των χειρών τη βία μεγάλο πλούτο αρπάξει</p> <p>ή τον ληστέψει με τα λόγια του, καθώς πολλές φορές</p> <p>συμβαίνει, όταν το κέρδος των ανθρώπων το μυαλό απατήσει</p> <p>και την αιδώ η αδιαντροπιά την καταβάλλει,</p> <p>εύκολα αυτόν τον αμαυρώνουν οι θεοί, τον οίκο του τον φθείρουν</p>	<p>достаток,</p> <p>Если трудиться ты любишь, то будешь гораздо милее</p> <p>310 Вечным богам, как и людям: бездельники всякому мерзки.</p> <p>Нет никакого позора в работе: позорно безделье,</p> <p>Если ты трудишься, скоро богатым, на зависть ленивцам,</p> <p>Станешь. А вслед за богатством идут добродетель с почетом.</p> <p>Хочешь бывалое счастье вернуть, так уж лучше работай,</p> <p>Сердцем к чужому добру перестань безрассудно тянуться</p> <p>И, как советую я, о своем пропитанье подумай.</p> <p>Стыд нехороший повсюду сопутствует бедному мужу,</p> <p>Стыд, от которого людям так много вреда, но и пользы.</p> <p>Стыд — удел бедняка, а взоры богатого смелы.</p> <p>320 Лучше добром богоданным владеть, чем захваченным силой.</p> <p>Если богатство великое кто иль насильем добудет,</p> <p>Или разбойным своим языком — как бывает нередко</p> <p>С теми людьми, у которых стремлением жадным к корысти</p> <p>Ум отуманен и вытеснен стыд из сердца бесстыдством, —</p> <p>Боги легко человека такого унизят, разрушат</p>
---	---

<p>και λίγο χρόνο ο πλούτος αυτόν ακολουθεί.</p> <p>Όμοια κι εκείνος που κακό θα κάνει στον ικέτη ή τον ξένο του,</p> <p>κι εκείνος που στην κλίνη του αδερφού του ανεβαίνει,</p> <p>στο κρυφό κρεβάτι της συζύγου του, κάνοντας πράγματα ανάρμοστα,</p> <p>330αυτός που απ' αμυαλιά αδίκησε παιδιά ορφανά,</p> <p>κι όποιος το γέροντα γονιό του στο κακό των γηρατειών κατώφλι</p> <p>με λόγια σκληρά στεναχωρεί και βρίζει.</p> <p>Μ' αυτόν στ' αλήθεια οργίζεται ο Δίας ο ίδιος και στο τέλος του</p> <p>για τ' άδικα τα έργα του όρισε σκληρή αμοιβή.</p> <p>Μα εσύ εντελώς από τέτοια έργα την ανόητη ψυχή σου απομάκρυνε.</p> <p>Να κάνεις κατά τη δύναμή σου θυσίες στους αθάνατους θεούς,</p> <p>αγνά και καθαρά, και ωραία μεριά επάνω στους βωμούς να καις.</p> <p>Άλλοτε με σπονδές να τους εξευμενίζεις και θυμιάματα,</p> <p>και σαν πλαγιάζεις και σαν έρχεται το ιερό του ήλιου φως,</p> <p>340για να 'ναι η καρδιά και ο νους τους ευμενείς για σένα,</p> <p>και να μπορείς να παζαρεύεις τον κλήρο άλλων κι όχι άλλος το δικό σου.</p> <p>Για φαγητό αυτόν που σ' αγαπά να προσκαλείς και τον εχθρό σου άσ' τον.</p>	<p>Дом, — и лишь краткое время он тешиться будет богатством.</p> <p>То же случится и с тем, кто обидит просящих защиты</p> <p>Иль чужестранцев, кто к брату на ложе взойдет, чтобы тайно</p> <p>Совокупиться с женою его, — что весьма непристойно!</p> <p>330 Кто легкомысленно против сирот погрешит малолетних,</p> <p>Кто нехорошею бранью отца своего обругает,</p> <p>Старца, на грустном пороге стоящего старости тяжкой.</p> <p>Истинно, вызовет гнев самого он Кронида, и кара</p> <p>Тяжкая рано иль поздно постигнет его за нечестье!</p> <p>Этого ты избегай безрассудной своею душою.</p> <p>Жертвы бессмертным богам приноси сообразно достатку,</p> <p>Свято и чисто, сжигай перед ними блестящие бедра.</p> <p>Кроме того, возлиянья богам совершай и куренья,</p> <p>Спать ли идешь, появленье ль священного света встречаешь,</p> <p>340 Чтобы к тебе относились они с благосклонной душою,</p> <p>Чтоб покупал ты участки других, а не твой бы — другие.</p> <p>Друга зови на пирушку, врага обходи приглашеньем.</p>
--	--

<p>Εκείνον προπάντων να καλείς που κατοικεί κοντά σου.</p> <p>Γιατί αν κάτι κακό στο κτήμα σου συμβεί,</p> <p>τρέχουνε άζωστοι οι γείτονες, μα οι συγγενείς αφού ζωστούνε πρώτα.</p> <p>Τόση ο κακός ο γείτονας πληγή, όση ο καλός βοήθεια μεγάλη.</p> <p>«Επιασε την καλή» αυτός που γείτονα έλαχε καλό.</p> <p>Ούτε και θα χαθεί το βόδι του, εάν ο γείτονας κακός δεν είναι.</p> <p>Μέτρα καλά τα δανεικά απ' το γείτονα, καλά να τα επιστρέφεις,</p> <p>350 με το ίδιο μέτρο, και με καλύτερο αν μπορείς,</p> <p>ώστε να βρεις, αν χρειαστείς, και στο μέλλον επαρκή βοήθεια.</p> <p>Κακό κέρδος μη βγάζεις. Τα κέρδη τα κακά ίσον ζημιά.</p> <p>Αγάπα αυτόν που σ' αγαπά. Αυτόν που σε πλησίασε παρέα να του κάνεις.</p> <p>Δίνε σ' όποιον σου δίνει και σ' όποιον δε σου δίνει να μη δίνεις.</p> <p>Δίνει κανείς στον απλοχέρη, στο σφιχτοχέρη όμως δε δίνει.</p> <p>Είναι καλό το Δόσιμο, κακή η Αρπαγή και του θανάτου δότης. Αν άνθρωπος κανείς θέλει και δίνει, και μάλιστα πολλά,</p> <p>χαίρεται με το δώρο του και τέρπεται η καρδιά του.</p> <p>Μα αν κανείς ακούσει την αδιαντροπία του κι αρπάξει κάτι από μόνοις του,</p> <p>360 ακόμη κι αν είν' μικρή η αρπαγή παγώνει την καρδιά σου.</p>	<p>Тех, кто с тобою живет по соседству, зови непременно:</p> <p>Если несчастье случится, — когда еще пояс подвяжет</p> <p>Свойственник твой! А сосед и без пояса явится тотчас.</p> <p>Истая язва — сосед нехороший; хороший — находка.</p> <p>В жизни хороший сосед приятнее почестей всяких.</p> <p>Если бы не был сосед твой дурен, то и бык не погиб бы.</p> <p>Точно отмерив, бери у соседа займы: отдавая,</p> <p>350 Меряй такую же мерой, а можешь, — так даже и больше,</p> <p>Чтобы наверно и впредь получить, коль нужда приключится.</p> <p>Выгод нечистых беги: нечистая выгода — гибель.</p> <p>Тех, кто любит, — люби; если кто нападет, — защищайся.</p> <p>Только дающим давай; ничего не давай недающим.</p> <p>Всякий дающему даст, недающему всякий откажет.</p> <p>Дать — хорошо; но насильно берущего смерть ожидает. Тот, кто охотно дает, если даже дает он и много,</p> <p>Чувствует радость, давая, и сердцем своим веселится.</p> <p>Если же кто своевольно берет, повинуюсь бесстыдству, —</p> <p>360 Пусть и немного он взял, — но печалит нам милое сердце.</p>
---	---

<p>Γιατί εάν στο λίγο επάνω λίγο βάζεις, κι αυτό συχνά το κάνεις, γοργά θα γίνει, κι αυτό ακόμα, μέγα.</p> <p>Αυτός που σ' όσα έχει κι άλλα φέρνει, αυτός την καυτερή την πείνα θ' αποφύγει.</p> <p>Αυτό που 'ναι στο σπίτι απιθωμένο τον άνθρωπο δεν τον ενοχλεί:</p> <p>στο σπίτι είναι καλύτερα, γιατί είναι ζημιά να μένει έξω.</p> <p>Είναι καλό απ' ό,τι σου βρίσκεται να παίρνεις, μα συμφορά για την ψυχή</p> <p>να επιθυμείς εκείνο που σου λείπει. Αυτά να τα στοχάζεσαι σου παραγγέλλω.</p> <p>Όταν κάνεις αρχή σ' ένα πιθάρι κι όταν αυτό κοντεύει να αδειάσει, χόρταινε, στο μεταξύ να είσαι φειδωλός. Στον πάτο πια ελεεινή η οικονομία είναι.</p> <p>370[Και το μισθό που σ' άντρα φίλο σου έταξες να τον εξασφαλίζεις.</p> <p>Ακόμη και με τον αδερφό σου βάλλε, κάνοντας πως γελάς, μάρτυρα.</p> <p>Γιατί η ευπιστία και η δυσπιστία εξίσου καταστρέφουν τους ανθρώπους.]</p> <p>Και μη σου εξαπατά το νου γυναίκα με στολισμένα πισινά</p> <p>σαν φλυαρεί χαριτωμένα την ώρα που την έπιασες να εξερευνά την αποθήκη σου.</p> <p>Όποιος γυναίκα εμπιστεύεται, απατεώνα εμπιστεύεται.</p> <p>Είθε να έχεις ένα παιδί μοναχογιό τον πατρικό να σώζει</p> <p>οίκο. Μ' αυτόν τον τρόπο στο σπίτι μέσα αυξάνει ο πλούτος.</p>	<p>Если и малое даже прикладывать к малому будешь, Скоро большим оно станет; прикладывай только почаще.</p> <p>Жгучего голода тот избежит, кто копить приучился.</p> <p>Если что заперто дома, об этом заботы немного.</p> <p>Дома полезнее быть, оставаться снаружи опасно.</p> <p>Братъ — хорошо из того, что имеешь. Но гибель для духа</p> <p>Рваться к тому, чего нет. Хорошенько подумай об этом.</p> <p>Пей себе вволю, когда начата иль кончается бочка,</p> <p>Будь на середке умерен; у дна же смешна бережливость.</p> <p>370 Другу всегда обеспечена будь договорная плата.</p> <p>С братом и с тем, как бы в шутку, дела при свидетелях делай.</p> <p>Как подозрительность, так и доверчивость гибель приносит.</p> <p>Женщин беги вертихвосток, манящих речей их не слушай.</p> <p>Ум тебе женщина вскружит и живо амбары очистит.</p> <p>Верит поистине вору ночному, кто женщине верит!</p> <p>Единородным да будет твой сын. Тогда сохранится</p> <p>В целости отческий дом и умножится всяким богатством.</p>
---	---

<p>Και εἶθε να πεθάνεις γέρος ἀκόμη ἓνα παιδί πίσω ἀφήνοντας.</p> <p>Εὐκόλα ωστόσο ο Δίας και σε πιο πολλούς μπορεῖ να δώσει ἀφατο πλούτο.</p> <p>380 Γιατί οι πιο πολλοί και πιο πολύ για τη δουλειά φροντίζουν μα και το κέρδος που σωρεύεται απ' αυτούς εἶναι περισσότερο.</p> <p>Ἀν πλούτο ἐπιθυμεί στα στήθη η καρδιά σου μέσα,</p> <p>ἔτσι να κάνεις, και τη μια δουλειά πάνω στην ἄλλη ἐργάσου:</p> <p>σαν ἀνατέλλουν του Ἄτλα οι κόρες, οι Πλειάδες,</p> <p>κάνε ἀρχή στο θερισμό, στο ὄργωμα σαν δύουν.</p> <p>Αυτές νύχτες σαράντα και ἡμέρες</p> <p>εἶναι κρυμμένες και πάλι, ὅταν τον κύκλο του ο χρόνος συμπληρώνει,</p> <p>για πρώτη φορά ἐμφανίζονται ὅταν ἀκονίζεται το σίδηρο.</p> <p>Τούτος των πεδιάδων εἶναι ο νόμος και γι' αυτούς</p> <p>που κατοικούν στη θάλασσα κοντά μα και για ὅσους στων δρυμῶν τις κοιλάδες,</p> <p>390 μακριά ἀπό τα κύματα της θάλασσας, σε τόπο πλούσιο μένουν:</p> <p>γυμνός να σπέρνεις, γυμνός να ὀργώνεις,</p> <p>γυμνός να θερίζεις, αν θες της Δήμητρας τα ἔργα ὅλα</p> <p>στον κατάλληλο καιρό να τα φροντίζεις και το καθετί</p> <p>ν' αυξάνει στον καιρό του. Μην τύχει και στο μέλλον στερημένος</p>	<p>Пусть он умрет стариком — и опять одного лишь оставит.</p> <p>Впрочем, Кронида легко осчастливить богатством и многих:</p> <p>380 Больше о многих заботы, однако и выгоды больше.</p> <p>Если к богатству в груди твоей сердце стремится, то делай,</p> <p>Как говорю я, свершая работу одну за другою.</p> <p>Лишь на востоке начнут всходить Атлантиды-Плеяды,</p> <p>Жать поспешай; а начнут заходить — за посев принимайся.</p> <p>На сорок дней и ночей совершенно скрываются с неба</p> <p>Звезды-Плеяды, потом же становятся видными глазу</p> <p>Снова в то время, как люди железо точить начинают,</p> <p>Всюду таков на равнинах закон: и для тех, кто у моря</p> <p>Близко живет, и для тех, кто в ущелистых горных долинах,</p> <p>390 Ох многошумного моря седого вдали, населяет</p> <p>Тучные земли. Но сеешь ли ты, или жнешь, или пахешь —</p> <p>Голым работай всегда! Только так приведешь к окончанию</p> <p>Вовремя всякое дело Деметры. И вовремя будет</p> <p>Все у тебя возрастать. Недостатка ни в чем не узнаешь</p>
--	---

<p>σε ξένα σπίτια να επαιτείς ζαρώνοντας και να μην καταφέρνεις τίποτα.</p> <p>Έτσι και τώρα σε μένα ήρθες. Όμως εγώ άλλο δε θα σου δώσω,</p> <p>ούτε θα σου δανείσω. Δούλευε, ανόητε Πέρση,</p> <p>τα έργα που οι θεοί όρισαν στους ανθρώπους,</p> <p>μην τύχει και θλιμμένος στην καρδιά, μαζί με τα παιδιά και τη γυναίκα σου,</p> <p>400 από τους γείτονες να ζητιανεύεις τ' αναγκαία, εκείνοι όμως να μη νοιάζονται.</p> <p>Δυο και τρεις φορές μπορεί και κάτι να πετύχεις. Αν όμως κι άλλο ενοχλείς,</p> <p>τίποτα δε θα καταφέρεις, και λόγια μάταια πολλά θα αγορεύεις:</p> <p>των λόγων σου το λιβάδι άχρηστο θα 'ναι. Μα εγώ σου παραγγέλλω</p> <p>να σκεφτείς λύση για τις ανάγκες σου και διαφυγή απ' την πείνα.</p> <p>Πρώτα απ' όλα να πάρεις σπίτι, βόδι για όργωμα, γυναίκα,</p> <p>αγορασμένη, όχι με γάμο, που να μπορεί ν' ακολουθεί τα βόδια,</p> <p>κι όλα τα αναγκαία στο σπίτι μέσα να τα 'χεις έτοιμα,</p> <p>μην τύχει και ζητάς απ' άλλον, εκείνος σου αρνείται και συ δεν έχεις,</p> <p>περνά ο καιρός και τα χωράφια σου αφανίζονται.</p> <p>410 Μην αναβάλλεις κάτι γι' αύριο και μεθαύριο:</p> <p>εκείνος που εργάζεται σ' ανώφελη εποχή την αποθήκη δε γεμίζει,</p> <p>ούτε ο αναβλητικός. Η επιμέλεια τη δουλειά</p>	<p>И по чужим безуспешно домам побираться не будешь.</p> <p>Так ведь ко мне ты теперь и пришел. Но тебе ничего я</p> <p>Больше не дам, не отмерю: работай, о Перс безрассудный!</p> <p>Вечным законом бессмертных положено людям работать.</p> <p>Иначе вместе с детьми и женою, в стыде и печали,</p> <p>400 По равнодушным соседям придется тебе побираться.</p> <p>Разика два или три подадут вам, но если наскучишь,</p> <p>То ничего не добьешься, напрасно лишь речи потратишь.</p> <p>Пастбище слов твоих будет без пользы. Подумай-ка лучше,</p> <p>Как расплатиться с долгами и с голодом больше на знаясь.</p> <p>В первую очередь — дом и вол работающий для пашни,</p> <p>Женщина, чтобы волов подгонять: не жена — покупная!</p> <p>Все же орудия в доме да будут в исправности полной,</p> <p>Чтоб не просить у другого; откажет он, — как обернешься?</p> <p>Нужное время уйдет, и получится в деле заминка.</p> <p>410 И не откладывай дела до завтра, до послезавтра:</p> <p>Пусты амбары у тех, кто работать ленится и вечно</p> <p>Дело откладывать любит: богатство дается</p>
---	--

<p>προάγει.</p> <p>Ο άνθρωπος που αναβάλλει τις δουλειές διαρκώς με τις ζημιές παλεύει.</p> <p>Μόλις του καυτερού τού ήλιου η δύναμη</p> <p>την κάψα που φέρνει ιδρώτα πάψει, και βρέξει φθινοπωρινά</p> <p>ο Δίας ο μεγαλοδύναμος, και το θνητό μας σώμα αλλάζει</p> <p>και γίνεται πολύ ελαφρότερο, τότε το άστρο του Σείριου</p> <p>για λίγο μένει μες στη μέρα επάνω απ' το κεφάλι των ανθρώπων</p> <p>που `ναι θρεμμένοι για το θάνατο κι απολαμβάνει πιο πολύ τη νύχτα.</p> <p>420 Τότε προπάντων το ξύλο που κόπηκε από σίδηρο αφάγωτο απ' τα σκουλήκια μένει,</p> <p>ρίχνει στη γη τα φύλλα και παύει να βλασταίνει.</p> <p>Τότε λοιπόν θυμήσου να κόψεις ξύλα, μία δουλειά της εποχής.</p> <p>Τριών ποδιών κόψε γουδί, τρεις πήχεις γουδοχέρι,</p> <p>εφτά πόδια άξονα. Πολύ κατάλληλος μ' αυτόν τον τρόπο θα `ναι.</p> <p>Μ' αν έχει μήκος πόδια οχτώ, μπορείς και σβάρνα απ' αυτόν να κόψεις.</p> <p>Τρεις πιθαμές τροχό να κόψεις για άμαξα με δέκα παλάμες μήκος,</p> <p>πολλά καμπύλα ξύλα. Φέρε γονάτι, όταν το βρεις,</p> <p>στο σπίτι σου, ψάχνοντας στα βουνά ή στα χωράφια,</p> <p>δρύινο. Το πλέον στέρεο είναι αυτό στο όργωμα με τα βόδια,</p>	<p>стараньем.</p> <p>Мешкотный борется с бедами всю свою жизнь непрерывно.</p> <p>В позднюю осень, когда ослабляет палящее солнце</p> <p>Жгучий свой зной потогонный, и льется на землю дождями</p> <p>Зевс многомогущий, и снова становится тело людское</p> <p>Быстрым и легким, — недолго тогда при сиянии солнца</p> <p>Над головами рожденных для смерти людей совершает</p> <p>Сириус путь свой, но больше является на небе ночью.</p> <p>420 Леса, который теперь ты подрубишь, червяк не источит.</p> <p>Сыплются листья с деревьев, побеги свой рост прекращают.</p> <p>Самое время готовить из дерева нужные вещи.</p> <p>Срезывай ступку длиной в три стопы, а пестик — в три локтя;</p> <p>Ось — длиною в семь стоп, всего это будет удобней;</p> <p>Если жив восемь, то выйдет еще из куска колотушка.</p> <p>Режь косяки по три пяди к колесам в десять ладоней.</p> <p>Режь и побольше суков искривленных из падуба; всюду</p> <p>В поле ищи и в горах и, нашедши, домой относи их:</p> <p>Нет превосходнее скрепы для плуга, чем скрепа такая,</p>
---	---

<p>430όταν το μπήξει της Αθηνάς ο δούλος στο αλετροπόδι</p> <p>με ξυλόπροκες και το προσαρμόσει πλησιάζοντάς το στο σταβάρι.</p> <p>Δύο ετοίμασε άροτρα, στο σπίτι φτιάχνοντάς τα,</p> <p>ένα μονοκόμματο και ένα από πολλά κομμάτια, γιατί καλύτερα πολύ είναι έτσι:</p> <p>αν σπάσεις το `να, το άλλο μπορείς στα βόδια να το βάλεις.</p> <p>Σταβάρια που λιγότερο τα τρώνε τα σκουλήκια από δάφνη είναι και φτελιά,</p> <p>από βελανιδιά το αλετροπόδι και το γονάτι από δρυ.</p> <p>Δυο βόδια εννιάχρονα αρσενικά να πάρεις —η δύναμή τους ανεξάντλητη—</p> <p>που είναι πάνω στην ακμή της νιότης τους και άριστα για εργασία.</p> <p>Ποτέ τα δυο τους δε θα σπάζανε μαλώνοντας το άροτρο</p> <p>440στ' αυλάκι μέσα και τη δουλειά ευθύς να την αφήσουνε να πάει χαμένη.</p> <p>Αυτά συνάμα να τ' ακολουθεί εύρωστος άντρας σαραντάχρονος,</p> <p>αφού δειπνήσει τετράκλαστο ψωμί σ' οχτώ μπουκιές,</p> <p>που τη δουλειά του να φροντίζει και να τραβάει ευθύ το αυλάκι, δίχως ν' αναζητάει με το βλέμμα του συνομήλικούς του, μα την καρδιά του</p> <p>να `χει στο έργο του στραμμένη. Κανείς νεότερος στο πλάι του καλύτερος δε θα `ναι</p> <p>τους σπόρους να μοιράζει και ν' αποφεύγει την επανασπορά.</p> <p>Γιατί ο νεότερος άντρας ρεμβάζει με το νου</p>	<p>430 Если рабочий Афины, к рассохе кривую ту скрепу</p> <p>Прочно приладив, гвоздями прибьет ее к плужному дышлу.</p> <p>Два снаряди себе плуга, чтоб были всегда под рукою, —</p> <p>Цельный один, а другой составной; так удобнее будет:</p> <p>Если сломаешь один, остается другой наготове.</p> <p>Дышло из вяза или лавра готовь, — не точат их черви;</p> <p>Скрепу из падуба делай, рассоху — из дуба. Быков же</p> <p>Десятилетних себе покупай ты, вполне возмужалых:</p> <p>Сила таких немала, и всего они лучше в работе.</p> <p>Драться друг с другом не станут они в борозде, не ломают</p> <p>440 Плуга тебе, и в работе твоей перерыва не будет.</p> <p>Сорокалетний за ними да следует крепкий работник,</p> <p>Съевший к обеду четыре куска восьмидольного хлеба,</p> <p>Чтобы работал усердно и борозду гнал бы прямую, Вбок на приятелей глаз не косил бы, но душу в работу</p> <p>Вкладывал. Лучше его никогда молодой не сумеет</p> <p>Поля засеягь, чтоб не было нужды в посеве вторичном.</p> <p>Кто помоложе, тот больше на сверстников в</p>
--	---

<p>του για συνομήλικους.</p> <p>Παραφύλαγε, πότε του γερανού θα ακούσεις τη φωνή</p> <p>ψηλά απ' τα νέφη που κράζει κάθε χρόνο,</p> <p>450 που φέρνει το σημάδι για το όργωμα και του χειμώνα δείχνει</p> <p>του βροχερού την εποχή και την καρδιά δαγκώνει του δίχως βόδια ανθρώπου.</p> <p>Τρέφε τότε τα βόδια σου τα στριφτοκέρατα κλεισμένα μες στο στάβλο.</p> <p>Γιατί είναι εύκολο να πεις το λόγο «δώσε δυο βόδια κι άμαξα»,</p> <p>μα κι εύκολο να σου αρνηθούν: «έχουν δουλειά τα βόδια».</p> <p>Λέει ο άνθρωπος με το πολύ μυαλό πως άμαξα θα στήσει.</p> <p>Ο ανόητος, τούτο δε το γνωρίζει: τα ξύλα της άμαξας είναι εκατό</p> <p>και θέλουν πρώτα να νοιαστείς δικά σου να τα κάνεις.</p> <p>Κι αρχή-αρχή που φαίνεται για τους θνητούς τού οργώματος η ώρα,</p> <p>όρμησε τότε, συνάμα εσύ κι οι δούλοι σου,</p> <p>460 και την ξερή και τη βρεγμένη γη να οργώσεις στου οργώματος την ώρα,</p> <p>σπεύδοντας πολύ πρωί, για να 'ναι τα χωράφια σου καρπούς γεμάτα.</p> <p>Την άνοιξη να βωλοκοπείς. Μα και η γη που οργώθηκε ξανά το θέρος δε θα σε διαψεύσει.</p> <p>Σπείρε το νιάμα όσο ακόμη είναι ελαφρύ το χώμα του.</p> <p>Το νιάμα προστατεύει απ' το κακό και τους θεούς τούς τέρπει.</p>	<p>сторону смотрит.</p> <p>Строго следи, чтобы вовремя крик журавлиный услышать,</p> <p>Из облаков с поднебесных высот ежегодно звучащий;</p> <p>450 Знак он для сева дает, провозвестником служит дождливой</p> <p>Зимней погоды и сердце кусает мужам безволовным.</p> <p>Дома корми у себя в это время волов криворогих.</p> <p>Слово нетрудно сказать: «Одолжи мне волов и телегу!»</p> <p>Но и нетрудно отказом ответить: «Волы, брат, в работе!»</p> <p>Самонадеянно скажет иной: «Сколочу-ка телегу!»</p> <p>Но ведь в телеге-то сотня частей! Иль не знает он, дурень?</p> <p>Их бы вот загодя он на дому у себя заготовил!</p> <p>Только что время для смертных придет приниматься за вспашку,</p> <p>Ревностно все за работу берись — батраки и хозяин.</p> <p>460 Влажная ль почва, сухая ль — паши, передышки не зная,</p> <p>С ранней вставая зарею, чтоб пышная выросла нива.</p> <p>Вспашешь весной, а летом вдвоишь — и обманут не будешь.</p> <p>Передвоив, засевай, пока еще борозды рыхлы.</p> <p>Пар вздвоенный детей от беды защитит и утешит.</p>
---	---

<p>Ευχήσου στο Χθόνιο Δία και την αγνή τη Δήμητρα</p> <p>ώριμο να βαραίνει της Δήμητρας το ιερό σιτάρι,</p> <p>μόλις αρχίσεις τ' όργωμα, όταν την άκρη της λαβής του αρότρου</p> <p>πιάνεις με το χέρι και τη βουκέντρα στα νότα κατεβάξεις των βοδιών,</p> <p>καθώς τραβάν με το ζυγόλουρο τον δρύινο πάσσαλο.</p> <p>470Κι ο δούλος λίγο πίσω, κρατώντας τσάπα, στα πουλιά να δίνει κόπο</p> <p>τους σπόρους καλοκρύβοντας. Γιατί 'ναι άριστη η τάξη στις δουλειές</p> <p>για τους θνητούς, μα η αταξία κάκιστη.</p> <p>Μ' αυτό τον τρόπο θα έγερναν προς τη γη τα στάχυα από το μέστωμα,</p> <p>αν έδινε αργότερα ο ίδιος ο Ολύμπιος Δίας ωρίμασμα καλό.</p> <p>Και τότε τις αράχνες απ' τα αγγεία σου θα σάρωνες. Κι ελπίζω</p> <p>εσύ να χαίρεσαι σαν παίρνεις απ' το βιος που μες στο σπιτικό σου θα 'ναι.</p> <p>Κι όλος ευημερία στη λαμπερή την άνοιξη θα φτάσεις, δίχως τους άλλους</p> <p>να κοιτάς. Και την ανάγκη σου άνθρωπος άλλος θα 'χει.</p> <p>Μ' αν στο ηλιοστάσιο τη θεία γη οργώσεις,</p> <p>480θα θερίσεις καθιστός και με το χέρι σου χερόβολα μικρά θ' αδράχνεις,</p> <p>μέσα στη σκόνη θα δεματιάξεις το ένα στάχυ ανάποδα στο άλλο, δίχως να χαίρεσαι πολύ,</p> <p>και σε κοφίνι θα τα κουβαλήσεις. Λίγοι θα σε</p>	<p>Жарко подземному Зевсу молись и Деметре пречистой,</p> <p>Чтоб полновесными вышли священные зерна Деметры.</p> <p>В самом начале посева молись им, как только, за ручку</p> <p>Плужную взявшись рукой, острием батога прикоснешься</p> <p>К спинам волов, на ярмо налегающих. Сзади с мотыгой</p> <p>470 Мальчик-невольник пускай затруднение птицам готовит,</p> <p>Семя земель засыпая. Для смертных порядок и точность</p> <p>В жизни полезней всего, а вреднее всего беспорядок.</p> <p>Склонятся так до земли наливные колосья на ниве, —</p> <p>Только бы добрый конец пожелал даровать Олимпиец!</p> <p>От паутины очисти сосуды. И будешь, надеюсь,</p> <p>Всею душой веселиться, припасы из них доставая.</p> <p>В полном достатке до светлой весны доживешь, и не будет</p> <p>Дела тебе до соседей, — в тебе они будут нуждаться.</p> <p>Если священную почву засеешь при солновороте,</p> <p>480 Жать тебе сидя придется, помалу горстями хватая;</p> <p>Пылью покрытый, не очень-то радуясь, свяжешь колосья</p> <p>И понесешь их в корзине; никто на тебя и</p>
--	--

<p>θαυμάσουν.</p> <p>Άλλοτε κι άλλος είναι του Δία, που την αιγίδα του βαστά, ο νους,</p> <p>και είναι δύσκολο στους θνητούς ανθρώπους να τον εννοήσουν.</p> <p>Μα κι αν αργά οργώσεις, αυτή τη γιατρεία θα μπορούσες να 'βρεις:</p> <p>τότε που ο κούκος μέσα απ' τα φύλλα της βαλανιδιάς πρώτη φορά λαλεί,</p> <p>και τέρπει τους θνητούς πάνω στη δίχως όρια γη,</p> <p>μακάρι να βρέξει τότε ο Δίας την τρίτη μέρα, δίχως να σταματά,</p> <p>και δίχως το νερό να ξεπερνά τη χηλή απ' το βόδι, ούτε να υπολείπεται.</p> <p>490Μ' αυτό τον τρόπο το όργωμα που έγινε αργά ισοφαρίζει το πρώιμο όργωμα.</p> <p>Μες την καρδιά σου φύλαγε σωστά τα πάντα: μη σου ξεφύγει</p> <p>η άνοιξη η λαμπρή που έρχεται, ούτε η βροχή στην ώρα της.</p> <p>Προσπέρνα του χαλκουργού το μαγαζί και τις ζεστές τις λέσχες</p> <p>στη χειμερινή εποχή, όταν το κρύο τούς ανθρώπους απ' τις δουλειές τους</p> <p>εμποδίζει, τότε που ο άοκνος άντρας το σπίτι του πολύ το δυναμώνει,</p> <p>μην τύχει και του κακού χειμώνα η Δυσκολία σε προφτάσει</p> <p>με τη Φτώχεια, και με αδύνατο χέρι πόδι παχύ πιέζεις.</p> <p>Ο άεργος άντρας, που στην κενή του ελπίδα επιμένει</p> <p>και τ' αναγκαία της ζωής του λείπουν, λόγια πολλά κακά προς την καρδιά του λέει.</p>	<p>не взглянет.</p> <p>Впрочем, изменчивы мысли у Зевса-эгидодержавца,</p> <p>Людям, для смерти рожденным, в решения его не проникнуть.</p> <p>Если посеешь поздно, то вот что помочь тебе может:</p> <p>В пору, когда куковать начинает кукушка в дубовой</p> <p>Темной листве, услаждая людей на земле беспредельной,</p> <p>К третьему дню пусть Кронид заждит и струится, доколе</p> <p>В уровень станет с воловьим копытом, — не выше, не ниже.</p> <p>490 Так и посеявший поздно сравняется с сеявшим рано.</p> <p>Все это в сердце своем сбереги и следи хорошенько</p> <p>За наступающей светлой весной, за дождливыми днями.</p> <p>Не заходи ни в корчму, разогретую жарко, ни в кузню</p> <p>Зимней порою, когда человеку работать мешает</p> <p>Холод: прилежный работу найдет и теперь себе дома.</p> <p>Бойся, чтоб бедность жестокой зимою тебя не настигла:</p> <p>Будешь ты тискать рукой исхудалой опухшие ноги.</p> <p>Часто лентяй, исполненья надежды пустой ожидая,</p> <p>Впавши в нужду, на дела нехорошие сердцем склонялся.</p>
--	--

<p>500 Δε φτάνει η ελπίδα το στερημένο άντρα να τον θρέψει,</p> <p>σαν κάθεται στη συντροφιά και αρκετό δεν είν' το βίος του.</p> <p>Συμβούλευε τους δούλους σου όταν στη μέση του το θέρος είναι ακόμα:</p> <p>«δε θα 'ναι για πάντα καλοκαίρι. Φτιάξτε καλύβες».</p> <p>Το Ληναιώνα μήνα —μέρες κακές, που γδέρνουν όλες τους ακόμη και τα βόδια—</p> <p>να τον φυλάγεσαι, καθώς και τα νερά τα παγωμένα που εμφανίζονται</p> <p>πάνω στη γη σκληρά σαν ο βοριάς φυσήξει.</p> <p>Αυτός από τη Θράκη την ιπλότροφη μες στο πλατύ το πέλαγος</p> <p>φυσώντας το σηκώνει. Μουγκρίζει το δάσος και η γη.</p> <p>Πολλές βελανιδιές ψηλόκορφες κι έλατα ογκώδη</p> <p>510 μες στα φαράγγια του βουνού τα ρίχνει κάτω στην πολύτροφη γη</p> <p>σαν πέφτει πάνω τους. Κι όλο το δάσος τότε το απέραντο βοά.</p> <p>Τρέμουν τ' αγρίμια και βάζουν την ουρά απ' τ' αχαμνά τους κάτω.</p> <p>Είναι ορισμένων απ' αυτά το δέρμα κατάσκιο απ' τις τρίχες. Ακόμη κι έτσι όμως περνά από μέσα τους ψυχρός ο άνεμος δασύστερνα κι ας είναι.</p> <p>Και μέσα απ' το δέρμα του βοδιού περνά, χωρίς αυτό να τον κρατάει,</p> <p>και μέσα από τη μακρυμάλλα γίδα πνέει. Τα πρόβατα όμως,</p> <p>μια που 'ναι η τρίχα τους δασιά, δεν τα περνά</p>	<p>500 Трудно тому бедняку, кто в корчмах заседает, надеждой</p> <p>Тешится доброй, когда он и хлеба куска не имеет.</p> <p>Предупреждай домочадцев, когда еще лето в разгаре:</p> <p>«Помните, лето не вечно продлится, — готовьте запасы!»</p> <p>Месяц очень плохой — ленеон, для скотины тяжелый.</p> <p>Бойся его и жестоких морозов, которые почву</p> <p>Твердою кроют корой под дыханием ветра Борей:</p> <p>К нам он из Фракии дальней приходит, кормилицы коней,</p> <p>Море глубоко взрывает, шумит по лесам и равнинам.</p> <p>Много высоковетвистых дубов и раскидистых сосен</p> <p>510 Он, налетев безудержно, бросает на тучную землю</p> <p>В горных долинах. И стонет под ветром весь лес неисчетный.</p> <p>Дикие звери, хвосты между ног поджимая, трясутся —</p> <p>Даже такие, что мехом одеты. Пронзительный ветер Их продувает теперь, хоть и густокосматы их груди.</p> <p>Даже сквозь шкуру быка пробирается он без задержки,</p> <p>Коз длинношерстных насквозь продувает. И только не может</p> <p>Стад он овечьих продуть, потому что</p>
---	--

<p>φυσώντας</p> <p>η δύναμη του ανέμου, του βοριά. Το γέροντα γοργόδρομο τον κάνει.</p> <p>Μα την παρθένα με τ' απαλό το δέρμα δε διαπερνά,</p> <p>520 που μένει μες στο σπίτι πλάι στη μητέρα της</p> <p>και δε γνωρίζει ακόμη τις δουλειές της Αφροδίτης της πολύχρυσης.</p> <p>Κι αφού το απαλό της δέρμα έλουσε καλά και πλούσια έχρισε</p> <p>με λάδι, στο βάθος του σπιτιού ξαπλώνει στις μέρες του χειμώνα,</p> <p>όταν ο δίχως κόκαλα τρώει το πόδι του</p> <p>στ' ανήλιο σπίτι του, στα θλιβερά του μέρη.</p> <p>Τροφή ο ήλιος δεν του δείχνει να ορμήσει,</p> <p>μα στο λαό στριφογυρνά των μελαψών ανθρώπων και την πόλη,</p> <p>και πιο αργά στο πανελλήνιο λάμπει.</p> <p>Και τότε τα κερασφόρα και τα δίχως κέρατα στο δάσος που κοιμούνται ζώα</p> <p>530 σκορπάν στα δασωτά φαράγγια και κροταλίζουν θλιβερά τα δόντια τους,</p> <p>κι όλα για τούτο έχουνε στο νου τους έγνοια,</p> <p>το πού να βρουνε, σκέπη ζητώντας, σφαλιστό κρυψώνα</p> <p>σε πέτρινη σπηλιά. Τότε μοιάζουνε με θνητό που έχει τρία πόδια,</p> <p>που του 'σπασε η ράχη και το κεφάλι του κοιτά στο χώμα.</p> <p>Ίδια με τούτον τριγυρνάν, το χιόνι το λευκό</p>	<p>пушисты их руна, —</p> <p>Он, даже старцев бежать заставляющий силой своею.</p> <p>Не продувает он также и девушки с кожей нежной;</p> <p>520 Дома сидеть остается она подле матери милой,</p> <p>Чуждая мыслей пока о делах многозлатной Киприды;</p> <p>Тщательно нежное тело омывши и смазавши жирно</p> <p>Маслом, во внутренней комнате спать она мирно ложится</p> <p>В зимнюю пору, когда в своем доме холодном и темном</p> <p>Грустно безкостый ютится и сам себе ногу кусает;</p> <p>Солнце не светит ему и не кажет желанной добычи:</p> <p>Ходит оно далеко-далеко, над страной и народом</p> <p>Черных людей, и приходит к все эллинам много позднее.</p> <p>Все обитатели леса, без рог ли они иль с рогами,</p> <p>530 Щелкая жалко зубами, скрываются в чащи лесные.</p> <p>Всем одинаково душу тревожит им та же забота:</p> <p>Как бы в лесистом ущелье каком иль скалистой пещере</p> <p>Скрыться от холода. Выглядят люди тогда, как триногий</p> <p>С сгорбленной круто спиной, с головою, к земле обращенной:</p> <p>Бродят, подобно ему, избегая блестящего</p>
---	---

<p>ζητώντας να ξεφύγουν.</p> <p>Τότε σκέπη για το κορμί σου να ντυθείς, καθώς σου παραγγέλλω,</p> <p>μια χλαίνη μαλακή κι έναν χιτώνα που φτάνει ως τα πόδια.</p> <p>Σε αραιό στημόνι πυκνό το υφάδι να περάσεις.</p> <p>Αυτήν να τυλιχτείς, για να 'ναι οι τρίχες σου ακίνητες</p> <p>540κι ούτε ν' αναρριγούνε σηκωμένες όρθιες σε όλο σου το σώμα.</p> <p>Γύρω απ' τα πόδια σου πέδιλα ταιριαστά να δέσεις από βόδι</p> <p>που βίαια θανατώθηκε, με πύλημα από μέσα ντύνοντάς τα.</p> <p>Από ερίφια πρωτότοκα, σαν έρθει ο καιρός του κρύου,</p> <p>δέρματα να συρράψεις με χορδή βοδιού, τη ράχη σου για να τυλίξεις,</p> <p>για προστασία απ' τη βροχή. Και πάνω στο κεφάλι σου</p> <p>να έχεις σκούφο καλοκαμωμένο, τ' αυτιά να μην σου βρέχονται.</p> <p>Μιας κι είναι η αυγή ψυχρή βοριάς σαν πέσει,</p> <p>κι ομίχλη εωθινή απλώνεται απ' τον αστρόφορτο ουρανό στη γη</p> <p>στα σιτοφόρα των καλότυχων χωράφια.</p> <p>550Η ομίχλη αυτή απ' τα αέναα ποτάμια αντλεί</p> <p>και με του ανέμου τη θύελλα σηκώνεται ψηλά πάνω απ' τη γη,</p> <p>κι άλλοτε βρέχει προς το βράδυ κι άλλοτε φυσά,</p>	<p>снега.</p> <p>В эту бы пору советовал я, для укрытия тела,</p> <p>Мягкий плащ надевать и хитон, до земли доходящий,</p> <p>Вытканый густо уточною нитью по редкой основе,</p> <p>В них одевайся, чтоб волосы кожи твоей не дрожали</p> <p>540 И не стояли по телу торчмя, не ерошились зябко.</p> <p>На ноги — обувь из кожи быка, что не сдох, а зарезан;</p> <p>Впору тебе чтоб была и выстлана войлоком мягким.</p> <p>Шкуры козлят первородных, лишь холод осенний наступит,</p> <p>Сшей сухожильем бычачьим и на спину их и на плечи,</p> <p>Если под дождь попадаешь, накидывай. Голову сверху</p> <p>Войлочной шляпой искусной покрой, чтобы уши не мокли.</p> <p>Холодны зори в то время, как наземь Борей упадает.</p> <p>Зорями с звездного неба на землю туман благодатный</p> <p>Сходит и нивам владельцев блаженных несет плодородье.</p> <p>550 С рек, непрерывно текущих, набравши воды изобильно</p> <p>И высоко от земли унесенный дыханием ветра,</p> <p>То он вечерним дождем проливается, то улетает,</p>
--	--

<p>σαν ο βοριάς της Θράκης τα πυκνά τα σύννεφα ταράζει.</p> <p>Αυτήν αφού προφτάσεις τις δουλειές σου τελειώνοντας, στο σπίτι σου να πας,</p> <p>μην τύχει και ποτέ απ' τον ουρανό σύννεφο σκοτεινό από γύρω σε σκεπάσει</p> <p>και κάνει μούσκεμα το σώμα σου και τα ενδύματά σου βρέξει.</p> <p>Μα να φυλάγεις απ' αυτόν. Γιατί είναι αυτός ο μήνας ο πιο δύσκολος,</p> <p>θυελλώδης, για τα βοσκήματα σκληρός, σκληρός για τους ανθρώπους.</p> <p>Τότε το μισό απ' την κανονική μερίδα τους να δίνεται στα βόδια, αλλά στον άνθρωπο</p> <p>560το πιο μεγάλο μέρος της. Γιατί οι μακριές βοηθούν οι νύχτες.</p> <p>Φύλαγε αυτές τις συμβουλές και να ισοζυγιάζεις τις νύχτες</p> <p>και τις μέρες, μέχρι ο χρόνος να συμπληρωθεί, μέχρι και πάλι</p> <p>των πάντων η μητέρα, η γη, ανάμικτους καρπούς να φέρει.</p> <p>Και μόλις συμπληρώσει ο Δίας μέρες εξήντα χειμωνιάτικες</p> <p>μετά το ηλιοστάσιο, τότε το άστρο Αρκτούρος</p> <p>αφήνει το ιερό του Ωκεανού το ρεύμα</p> <p>και ανατέλλει ολόλαμπρο για πρώτη φορά στην αρχή της νύχτας.</p> <p>Μετά απ' αυτόν η χελιδόνα, η κόρη του Πανδίονα, που ορθρινά θρηνεί,</p> <p>σηκώνεται στο φως για τους ανθρώπους, μόλις αρχίζει η άνοιξη.</p> <p>570Αυτήν προφταίνοντας τ' αμπέλια να</p>	<p>Если подует фракийский Борей, разгоняющий тучи.</p> <p>Раньше тумана работу кончай и домой отправляйся,</p> <p>Чтоб непроглядный туман тот, спустившись, тебя не окутал,</p> <p>Не промочил бы одежды и влажным не сделал бы тела.</p> <p>Этого ты избегай. Тяжелейший за целую зиму</p> <p>Названный месяц; тяжел для людей он, тяжел для скотины.</p> <p>Корму довольно волам половины теперь, человеку ж</p> <p>560 Больше давай: тут поможет сама долгота благосклонной.</p> <p>Строго за этим следи и до самого нового года</p> <p>Ночи выравнивай с днями, пока не родит тебе снова</p> <p>Общая мать-земля пищевых всевозможных припасов.</p> <p>Только лишь царственный Зевс шестьдесят после солнворота</p> <p>Зимних отмеряет дней, как выходит с вечерней зарею</p> <p>Из океанских священных течений Арктур светоносный</p> <p>И в продолжение ночи все время сверкает на небе.</p> <p>Следом за ним, с наступившей весной, является к людям</p> <p>Ласточка-Пандионида с звенящею, громкою песнью;</p> <p>570 Лозы подрезать лучше всего до ее</p>
--	--

<p>κλαδεύεις. Καλύτερα έτσι είναι.</p> <p>Αλλ' όταν ο φερέοικος από τη γη επάνω στα φυτά ανεβαίνει,</p> <p>τις Πλειάδες προσπαθώντας ν' αποφύγει, τότε τ' αμπέλια μην τα σκάβεις πια,</p> <p>μα ν' ακονίζεις τα δρεπάνια και τους δούλους σου να ξεσηκώνεις.</p> <p>Το σκιερό ξαπόσταμα και τον εωθινό τον ύπνο ν' αποφεύγεις</p> <p>την εποχή του θερισμού, τότε που ο ήλιος το δέρμα το ξεραίνει.</p> <p>Τότε να σπεύδεις και τον καρπό στο σπίτι σου να κουβαλάς,</p> <p>αφού από τον όρθρο ακόμα έχεις σηκωθεί, για να `ναι επαρκές το βιος σου.</p> <p>Γιατί η αυγή το ένα τρίτο της δουλειάς τής μέρας πιάνει,</p> <p>η αυγή σε προχωράει στο δρόμο, σε προχωράει και στη δουλειά,</p> <p>580 η αυγή που σαν φανεί πολλούς στο δρόμο ανθρώπους βγάζει</p> <p>και βάζει το ζυγό πάνω σε πλήθος βόδια.</p> <p>Και μόλις το γαϊδουράγκαθο ανθίζει και το τζίτζικι βουερό</p> <p>πάνω στο δέντρο καθισμένο οξύ τραγούδι χύνει συνεχώς</p> <p>απ' τα φτερά του κάτω, την ώρα του θέρους τού κοπιαστικού,</p> <p>τότε παχύτατες οι γίδες είναι κι άριστο το κρασί,</p> <p>λάγνες όσο ποτέ οι γυναίκες, μα ασθενικότατοι οι άντρες,</p> <p>αφού ο Σείριος τους ξεραίνει το κεφάλι και τα γόνατα,</p>	<p>появления.</p> <p>В пору, когда, от Плеяд убегая, с земли на растенья</p> <p>Станет всползать домоносец, не время окапывать лозы.</p> <p>Нужно серпы наострять и рабочих будить спозаранку;</p> <p>Долгого сна по утрам избегай и тенистых местечек</p> <p>В жатву, когда иссыхает от солнца и морщится кожа.</p> <p>Утром пораньше вставай и старайся домой поскорее</p> <p>Весь урожай увезти, чтобы пищей себя обеспечить.</p> <p>Добрую треть целодневной работы заря совершает.</p> <p>Путь ускоряет заря, ускоряет и всякое дело.</p> <p>580 Только забрезжит заря, — и выводит она на дорогу</p> <p>Много людей и на многих волов ярмо налагает.</p> <p>В пору, когда артишоки цветут и, на дереве сидя,</p> <p>Быстро, размеренно льет из-под крыльев трескучих цикада</p> <p>Звонкую песню свою среди томящего летнего зноя, —</p> <p>Козы бывают жирнее всего, а вино всего лучше,</p> <p>Жены всего похотливей, всего слабосильней мужчины:</p> <p>Сириус сушит колени и головы им беспощадно,</p>
--	---

<p>κι είναι το δέρμα μαραμένο από την κάψα. Μα τότε πια</p> <p>είθε να έχεις τη σκιά του βράχου και βίβλινο κρασί,</p> <p>590κριθαρόψωμο με γάλα ζυμωμένο και γάλα από γίδες που παύουν να θηλάζουν,</p> <p>κρέας από δασόθρεφτη δαμάλα που δε γέννησε ακόμα</p> <p>κι από πρωτότοκα κατσίκια. Να πίνεις κι από πάνω φλογερό κρασί</p> <p>στον ίσκιο καθισμένος, με χορτασμένη από φαϊ καρδιά,</p> <p>το πρόσωπό σου στρέφοντας απέναντι στο Ζέφυρο που ζοηρά φυσάει.</p> <p>Κι από αέναη κρήνη και τρεχούμενη, αθόλωτη, να χύνεις πρώτα</p> <p>τρία μέρη το νερό, ενώ το τέταρτο κρασί να ρίχνεις.</p> <p>Τους δούλους σου παρότρυνε της Δήμητρας το ιερό το στάρι</p> <p>ν' αλωνίζουν, μόλις φανεί πρώτη φορά ο δυνατός Ωρίων,</p> <p>σε χώρο ευάερο, σ' αλώνι ολοστρόγγυλο.</p> <p>600Καλά μετρώντας το στ' αγγεία σου μέσα βάλ' το. Κι όταν</p> <p>όλο το βιος σου ταιριαστά στο σπίτι μέσα αποθηκεύσεις,</p> <p>άνθρωπο δίχως οικογένεια για εργάτη σου να πάρεις και για υπηρέτρια δίχως παιδί</p> <p>να ψάξεις σε προτρέπω. Δύσκολη είναι η υπηρέτρια παιδί στο στήθος σαν βυζαίνει.</p> <p>Και σκύλο να φροντίζεις κοφτερόδοντο, να μη λυπάσαι το ψωμί γι' αυτόν,</p>	<p>Зноем тела опаляя. Теперь для себя отыщи ты</p> <p>Место в тени под скалой и вином запасися библинским.</p> <p>590 Сдобного хлеба к нему, молока от козы некормлящей,</p> <p>Мяса кусок от телушки, вскормленной лесною травою,</p> <p>Иль первородных козлят. И винцо попивай беззаботно,</p> <p>Сидя в прохладной тени и насытивши сердце едою,</p> <p>Свежему ветру Зефиру навстречу лицо повернувши,</p> <p>Глядя в прозрачный источник с бегущею вечно водою.</p> <p>Часть лишь одну ты вина наливай, воды же три части.</p> <p>Только начнет восходить Орионова сила, рабочим</p> <p>Тотчас вели молотить священные зерна Деметры</p> <p>На округленном и ровном току, не закрытом от ветра.</p> <p>600 Тщательно вымерив, ссыпь их в сосуды. А после того как</p> <p>Кончишь работу и дома припасы готовые сложишь,</p> <p>Мой бы совет — батраком раздобудься бездомным да бабой,</p> <p>Но чтоб была без ребят! С сосунком неудобна прислуга.</p> <p>Псом заведись острозубым, да с кормом ему не скупися, —</p>
---	--

<p>μην τύχει και τα πράγματά σου αφαιρέσει ο κλέφτης που κοιμάται την ημέρα.</p> <p>Χορτάρι κι άχυρα μέσα να φέρεις, για να 'χουν άφθονο</p> <p>τα μουλάρια και τα βόδια σου. Κι ύστερα άσε τους δούλους σου</p> <p>τα γόνάτά τους ν' αναπαύσουν και τα βόδια σου να λύσουν.</p> <p>Κι όταν ο Ωρίωνας κι ο Σείριος στο μέσον έρθουν</p> <p>610τ' ουρανού και τον Αρκτούρο δει η ροδοδάχτυλη αυγή,</p> <p>τότε να κόψεις και να πάρεις σπίτι, Πέρση, όλα τα σταφύλια.</p> <p>Δείξ' τα στον ήλιο για μέρες δέκα και δέκα νύχτες,</p> <p>βάλ' τα στον ίσκιο πέντε μέρες, και την έκτη άδειασε στους κάδους σου</p> <p>τα δώρα του πολύτερπνου Διόνυσου.</p> <p>Κι όταν οι Υάδες κι οι Πλειάδες κι ο δυνατός Ωρίων</p> <p>βασιλεύουν, τότε να θυμηθείς πως είναι η ώρα του οργώματος.</p> <p>Και η σπορά κάτω απ' τη γη καλά βαλμένη ας είναι.</p> <p>Αν τώρα σε πιάσει ο πόθος για την τρικυμιώδη ναυτιλία:</p> <p>όταν οι Πλειάδες, τον ισχυρό και δυνατό Ωρίωνα</p> <p>620για να ξεφύγουν, στο νεφελώδη πόντο πέφτουν,</p> <p>τότεμανιάζουνε πνοές ανέμων κάθε είδους.</p> <p>Μην έχεις τότε πια το πλοίο σου στο κρασάτο πέλαγος,</p>	<p>Спящего днем человека ты можешь тогда не бояться.</p> <p>Сена к себе наноси и мякины, чтоб на год хватило</p> <p>Мулам твоим и волам. И тогда пусть рабочие отдых</p> <p>Милым коленям дадут и волов отпрягут подъяремных.</p> <p>Вот высоко середь неба уж Сириус стал с Орионом,</p> <p>610 уж начинает Заря разоперстая видеть Арктура:</p> <p>Режь, о Перс, и домой уноси виноградные гроздьа.</p> <p>Десять дней и ночей непрерывно держи их на солнце,</p> <p>Дней на пяток после этого в тень положи, на шестой же</p> <p>Лей уже в бочки дары Диониса, несущего радость.</p> <p>После ж того как Плеяды, Гиады и мощь Ориона</p> <p>Станут на западе, — помни, что время посева настало.</p> <p>Вот как дели полевые работы в течение года.</p> <p>Если же по морю хочешь опасному плавать, то помни:</p> <p>После того как ужасная мощь Ориона погонит</p> <p>620 С неба Плеяд и падут они в мгlisto-туманное море,</p> <p>С яростной силою дуть начинают различные ветры.</p> <p>На море темном не вздумай держать корабля в это время —</p>
---	---

<p>μα δούλευε τη γη κι έχε στο νου σου όσα σου παραγγέλλω.</p> <p>Τράβα το πλοίο στη στεριά κι ασφάλισέ το με λιθάρια</p> <p>ολόγυρα, να συγκρατούν αυτά το μένος των ανέμων που υγρά φυσούν,</p> <p>αφού τον πύρο βγάλεις, για να μη σαπίσει η βροχή του Δία το πλοίο.</p> <p>Κι όλα τα ξάρτια τακτοποιημένα στο σπίτι σου μέσα απόθεσε,</p> <p>αφού μαζέψεις μ' ευκοσμία τα φτερά του ποντοπόρου πλοίου.</p> <p>Και το καλοφτιαγμένο το πηδάλιο κρέμασ' το πάνω απ' τον καπνό.</p> <p>630Κι εσύ ο ίδιος περίμενε την εποχή του πλου, ωσότου να 'ρθει.</p> <p>Τότε το πλοίο το γοργό σύρε στη θάλασσα και μέσα του</p> <p>φορτίο να ετοιμάσεις όσο πρέπει, ώστε στο σπίτι σου να φέρεις κέρδος,</p> <p>όπως, πολύ ανόητε Πέρση, ο πατέρας ο δικός μου και δικός σου</p> <p>έπλεε στα καράβια, γιατί 'χε ανάγκη για ένα βιος καλό.</p> <p>Αυτός μια μέρα έφτασε κι εδώ αφού διέσχισε θάλασσα πολλή,</p> <p>αφού την Κύμη την αιολική άφησε πίσω του σε μαύρο πλοίο μέσα,</p> <p>όχι την αφθονία προσπαθώντας να ξεφύγει, τον πλούτο και την ευτυχία,</p> <p>μα την κακή τη φτώχεια, που ο Δίας στους ανθρώπους δίνει.</p> <p>Και πλάι στον Ελικώνα, σε κόμη ελεεινή κατοίκησε,</p>	<p>Не забывай о совете моем и работай на суше.</p> <p>Черный корабль из воды извлеки, обложи отовсюду</p> <p>Камнем его, чтобы ветра выдерживал влажную силу;</p> <p>Вытащи втулку, иначе сгниет он от Зевсовых ливней;</p> <p>После того отнесешь к себе в дом корабельные снасти,</p> <p>Да поладнее свернешь корабля мореходного крылья;</p> <p>Прочно сработанный руль корабельный повесишь над дымом</p> <p>630 И дожидайся, пока не настанет для плаванья время.</p> <p>В море тогда свой корабль быстроходный спускай и такую</p> <p>Кладью его нагружай, чтоб домой с барышом воротиться,</p> <p>Как это делал отец наш с тобою, о Перс безрассудный,</p> <p>В поисках добрых доходов на легких судах разъезжая.</p> <p>Некогда так и сюда вот на судне заехал он черном</p> <p>Длинной дорогой морской, эолийскую Киму покинув.</p> <p>Не от избытка, богатства иль счастья оттуда бежал он,</p> <p>Но от жестокой нужды, посылаемой людям Кронидом.</p> <p>Близ Геликона осел он в деревне нерадостной Аскре,</p>
---	--

<p>640στην Ασκρα, κακή το χειμώνα, το θέρος ανυπόφορη, ποτέ καλή.</p> <p>Εσύ να θυμάσαι, Πέρση, όλα τα έργα στον καιρό τους,</p> <p>και μάλιστα όταν αφορούν τη ναυτιλία.</p> <p>Το μικρό το πλοίο να επαινείς, στο μεγάλο όμως τα φορτία σου να βάζεις.</p> <p>Πιο μεγάλο το φορτίο, πιο μεγάλο και το κέρδος πάνω στο κέρδος</p> <p>θα 'ναι, αν οι αέρηδες κρατήσουν μακριά τα κακά φυσήματά τους.</p> <p>Κι αν στο εμπόριο στρέφεις τη μωρή ψυχή σου</p> <p>και θέλεις τα χρέη να ξεφύγεις και το λιμό τον άχαρο,</p> <p>τα μέτρα θα σου δείξω εγώ της θάλασσας της πολυτάραχης,</p> <p>δίχως πεπειραμένος να 'μαι ούτε στη ναυτιλία ούτε στα πλοία.</p> <p>650Γιατί ποτέ ως τώρα σε πλοίο επάνω δεν έπλευσα τον πόντο τον πλατύ,</p> <p>παρά μονάχα στην Εύβοια απ' την Αυλίδα, όπου οι Αχαιοί</p> <p>υπομένοντας το βαρύ χειμώνα συγκέντρωσαν στρατό</p> <p>από την ιερή Ελλάδα για την Τροία με τις ωραίες γυναίκες.</p> <p>Από εκεί εγώ για τους αγώνες του φιλοπόλεμου Αμφιδάμαντα</p> <p>πέρασα στη Χαλκίδα. Πολλά τα έπαθλα όρισαν με προκήρυξη</p> <p>οι γιοι του γενναιόκαρδου. Εκεί, το βεβαιώνω,</p> <p>κέρδισα τρίποδα με λαβές νικώντας μ' έναν</p>	<p>640 Тягостной летом, зимою плохой, никогда не приятной.</p> <p>В памяти сроки держи и ко времени всякое дело</p> <p>Делай, о Перс. В мореходстве особенно все это важно.</p> <p>Малое судно хвали, но товары грузи на большое:</p> <p>Больше положишь товару — и выгоды больше получишь;</p> <p>Только бы ветры сдержали дурные свои дуновенья!</p> <p>Если же в плаванье вздумаешь ты безрассудно пуститься,</p> <p>Чтоб от долгов отвертеться и голода злого избегнуть,</p> <p>То покажу я тебе многошумного моря законы,</p> <p>Хоть ни в делах корабельных, ни в плаванье я неискусен.</p> <p>650 В жизнь я свою никогда по широкому морю не плавал,</p> <p>Раз лишь в Евбею один из Авлиды, где некогда зиму</p> <p>Пережидали ахейцы, собирая в Элладе священной</p> <p>Множество войск против славной прекрасными женами Трои.</p> <p>На состязание в память разумного Амфидаманта</p> <p>Ездил туда я в Халкиду; заране объявлено было</p> <p>Призов немало сынами его большедушными. Там-то,</p> <p>Гимном победу стяжав, получил я ушатый</p>
---	--

<p>ὕμνο.</p> <p>Κι αὐτόν ἐγὼ ἀφιέρωσα στις Μούσες του Ελικώνα,</p> <p>ἐκεῖ που πρώτη φορά με βάλανε στου καθαρῶ του τραγουδιῶ το δρόμο.</p> <p>660 Τόση εἶναι ἡ πείρα μου ἀπὸ τα πλοῖα τα καλοκάρφωτα.</p> <p>Μα κι ἔτσι το θέλημα θα πῶ του Δία που βαστάει αἰγίδα.</p> <p>Ἀφοῦ οἱ Μούσες μού διδάξανε να ψάλλω ὕμνο μ' ἀνέκφραστη ομορφιά.</p> <p>Για μέρες πενήντα μετὰ το ἡλιοστάσιο,</p> <p>σαν φτάσει το κορύφωμα του θέρους, τῆς κοπιαστικῆς τῆς ἐποχῆς,</p> <p>εἶναι ο καιρὸς του πλου για τους θνητούς. Οὔτε το πλοῖο σου</p> <p>τότε θα τσάκιζες, οὔτε τους ἀντρες σου θ' αφάνιζε ἡ θάλασσα,</p> <p>ἐκτός κι αν πρόθυμα ο Ποσειδῶνας που σείει τῆ γῆ</p> <p>ἢ και ο Δίας, ο βασιλιάς των ἀθανάτων, θελήσει να σε καταστρέψει.</p> <p>Γιατί σ' αὐτούς ἡ ἐκπλήρωση ἀνήκει και των καλῶν και των κακῶν ἐξίσου.</p> <p>670 Τότε οἱ αὔρες εὐδιάκριτες φυσοῦν κι ο πόντος εἶναι ἀβλαβος.</p> <p>Τότε το πλοῖο το γοργὸ σύρε στον πόντο δίχως φόβο,</p> <p>με πίστη στους ἀνέμους, και μέσα βάλε ὅλο το φορτίο.</p> <p>Και σπεῦδε ὅσο πιο γρήγορα πίσω στο σπίτι να γυρίσεις,</p> <p>μήτε να περιμένεις το νέο κρασί, τῆ φθινοπωρινῆ βροχῆ,</p>	<p>треножник.</p> <p>Этот треножник в подарок я Музам принес Геликонским,</p> <p>Где они звонкому пенью впервые меня обучили.</p> <p>660 Вот лишь насколько я ведаю толк в кораблях многогвоздных,</p> <p>Все ж и при этом тебе сообщу я, что в мыслях у Зевса,</p> <p>Ибо обучен я Музами петь несравненные гимны.</p> <p>Вот пятьдесят уже минуло дней после солноворота,</p> <p>И наступает конец многотрудному знойному лету.</p> <p>Самое здесь-то и время для плавания: ни корабля ты</p> <p>Не разобьешь, ни людей не поглотит пучина морская,</p> <p>Разве нарочно кого Посейдон, сотрясающий землю,</p> <p>Или же царь небожителей Зевс погубить пожелают.</p> <p>Ибо в руке их кончина людей — и дурных и хороших.</p> <p>670 Море тогда безопасно, а воздух прозрачен и ясен.</p> <p>Ветру доверив без страха теперь свой корабль быстроходный,</p> <p>В море спускай и товаром его нагружай всевозможным.</p> <p>Но воротиться обратно старайся как можно скорее:</p> <p>Не дожидайся вина молодого и ливней осенних,</p>
--	---

<p>την καταιγίδα που έρχεται, και του νοτιά τις θύελλες τις φοβερές:</p> <p>αυτός τη θάλασσα ξεσηκώνει, έτσι που συνοδεύει τη φθινοπωρινή</p> <p>και άφθονη βροχή του Δία, και κάνει άγριο τον πόντο.</p> <p>Κι άλλος υπάρχει για τους ανθρώπους πλους την άνοιξη.</p> <p>Όταν για πρώτη φορά φανούν στον άνθρωπο</p> <p>680τα φύλλα στης συκιάς τ' ακρόκλαδα τόσο μεγάλα, όσο το ίχνος που άφησε</p> <p>πατώντας η κουρούνα, τότε μπορείς να ανεβείς στη θάλασσα.</p> <p>Και είναι αυτός ο πλους ο ανοιξιάτικος. Όμως εγώ</p> <p>δεν τον παινεύω, γιατί αρεστός δεν είναι στην καρδιά μου.</p> <p>Παρακινδυνευμένος είναι. Και δύσκολα το κακό σ' αυτόν θα ξέφευγες.</p> <p>Όμως κι αυτόν τον κάνουνε οι άνθρωποι απ' άγνοια του μυαλού τους.</p> <p>Γιατί το κέρδος είναι η ψυχή των δύστυχων ανθρώπων.</p> <p>Και είναι φοβερό να πεθάνεις μες στα κύματα. Μα εγώ σου παραγγέλλω</p> <p>να στοχαστείς μες στο μυαλό σου όλα αυτά καθώς σε συμβουλεύω.</p> <p>Κι ούτε στα κοίλα πλοία μέσα όλο το βιος σου ν' ακουμπάς,</p> <p>690αλλά το πιο πολύ ν' αφήνεις και να φορτώνεις το λιγότερο.</p> <p>Γιατί 'ναι φοβερό στα κύματα του πόντου μέσα να σε βρει κακό.</p>	<p>И наступленья зимы, и дыханья ужасного Нота;</p> <p>Яро вздымает он волны и Зевсовым их поливает</p> <p>Частым осенним дождем и тягостным делает море.</p> <p>Плавают по морю люди нередко еще и весною.</p> <p>Только что первые листья на кончиках веток смоковниц</p> <p>680 Станут равны по длине отпечатку вороньего следа,</p> <p>Станет тогда же и море для плаванья снова доступным.</p> <p>В это-то время весною и плавают. Но не хвалю я</p> <p>Плаванья этого; очень не по сердцу как-то оно мне:</p> <p>Краденым кажется. Трудно при нем от беды уберечься,</p> <p>Но в безрассудстве своем и на это пускаются люди:</p> <p>Ныне богатство для смертных самую душою их стало.</p> <p>Страшно в волнах умереть. Не забудь же моих увещаний,</p> <p>Все хорошенько обдумай в уме, что тебе говорю я.</p> <p>И на чреватое судно всего не грузи, что имеешь;</p> <p>690 Большую часть придержи, нагрузи же лишь меньшую долю:</p> <p>Страшно несчастью подпасть на волнах многобурного моря.</p>
--	--

<p>Κι ακόμη είναι φοβερό βάζοντας βάρος υπερβολικό στην άμαξα επάνω</p> <p>τον άξονα να σπάσεις και το φορτίο ν' αφανίσεις.</p> <p>Τα μέτρα φύλαγε. Είναι η καίρια στιγμή η άριστη για όλα.</p> <p>* * *</p> <p>Στην ώρα σου γυναίκα στο σπίτι σου να φέρεις,</p> <p>μήτε πάρα πολύ μικρότερος απ' τα τριάντα χρόνια,</p> <p>μήτε και πάρα πολύ μεγαλύτερος. Αυτός είναι ο κατάλληλος καιρός για γάμο.</p> <p>Τέσσερα χρόνια να 'ναι η γυναίκα έφηβη, τον πέμπτο να παντρεύεται.</p> <p>Να παντρευτείς παρθένα, για να της μάθεις φρόνιμες συνήθειες,</p> <p>700κι αυτήν προπάντων να παντρεύεσαι, που κάθεται κοντά σου,</p> <p>αφού τα πάντα γύρω απ' αυτήν καλά τα μάθεις, μην τύχει για τους γείτονες χαρά να παντρευτείς.</p> <p>Απ' τη γυναίκα την καλή τίποτε πιο καλό δεν αποκτά ο άντρας,</p> <p>και τίποτε πάλι φοβερότερο απ' την κακή, που το φαΐ παραμονεύει:</p> <p>αυτή το σύζυγό της, και δυνατός να είναι ακόμα,</p> <p>δίχως δαυλό τον καίει και πρόωρα γηρατειά τού δίνει.</p> <p>Καλά φυλάξου από των μακάριων αθανάτων την εκδίκηση.</p> <p>Το φίλο με τον αδερφό σου μην τον κάνεις ίσο.</p>	<p>Страшно, когда на телегу чрезмерную тяжесть наложишь,</p> <p>И переломится ось под телегой, и груз твой погибнет.</p> <p>Меру во всем соблюдай и дела свои вовремя делай.</p> <p>* * *</p> <p>В дом свой супругу вводи, как в возраст придешь подходящий.</p> <p>До тридцати не спеши, но и за тридцать долго не медли:</p> <p>Лет тридцати ожениться — вот самое лучшее время.</p> <p>Года четыре пусть зреет невеста, женитесь на пятом.</p> <p>Девушку в жены бери — ей легче внушить благонравье.</p> <p>700 Взять постарайся из тех, кто с тобою живет по соседству.</p> <p>Все обгляди хорошо, чтоб не на смех соседям жениться.</p> <p>Лучше хорошей жены ничего не бывает на свете,</p> <p>Но ничего не бывает ужасней жены нехорошей,</p> <p>Жадной сластены. Такая и самого сильного мужа</p> <p>Высушит пуще огня и до времени в старость загонит.</p> <p>[Καρυ блаженных бессмертных навлечь на себя опасайся.]</p> <p>Также не ставь никогда наравне товарища с братом.</p>
---	--

<p>Μα κι αν τον κάνεις, πρώτος εσύ να μην τον βλάψεις,</p> <p>κι ούτε ψεύτικη εύνοια στα λόγια να του δείξεις.</p> <p>710Μα αν εκείνος κάνει αρχή και πει λόγια ή κάνει πράξεις δυσάρεστες,</p> <p>θυμήσου τα διπλά να του ανταποδώσεις. Κι αν πάλι για συμφιλίωση</p> <p>το πρώτο βήμα κάνει και θέλει να σου δώσει ικανοποίηση, να το δεχτείς.</p> <p>Ο ελεεινός ο άνθρωπος κάθε φορά και άλλον φίλο κάνει.</p> <p>Ο χαρακτήρας σου να μη διαψεύδει την εμφάνισή σου.</p> <p>Μήτε να λέγεσαι άνθρωπος που φιλοξενεί πολλούς, μήτ' αφιλόξενος,</p> <p>μήτε και φίλος των κακών, μήτε και των καλών κατήγορος,</p> <p>μήτε ποτέ σου να τολμήσεις την ψυχοφθόρα φτώχεια ενός ανθρώπου</p> <p>την καταραμένη να ονειδίσεις: είναι κι αυτή δοσμένη απ' τους θεούς που ζουν αιώνια.</p> <p>Άριστος θησαυρός μες στους ανθρώπους η φειδωλή η γλώσσα,</p> <p>720που σαν προχωράει με μέτρο είναι πολύ μεγάλη η χάρη της.</p> <p>Αν πεις κακία, γοργά κι ο ίδιος θ' ακούσεις μεγαλύτερη.</p> <p>Δυσάρεστος μην είσαι σε τραπέζι που φιλοξενεί πολλούς:</p> <p>από κοινό τραπέζι αντλείς πάρα πολλή χαρά μ' ελάχιστη δαπάνη. Ούτε ποτέ με την αυγή να κάνεις σπονδή στο Δία λαμπερό κρασί</p> <p>με χέρια άνιφτα, ούτε στους άλλους αθανάτους.</p>	<p>Раз же, однако, поставил, то зла ему первым не делай</p> <p>И не обманывай, чтобы язык потрепать. Если ж сам он</p> <p>710 Первый тебя обижать или словом начнет, или делом,</p> <p>Это попомнив, вдвойне отплати ему. Если же снова</p> <p>В дружбу с тобой он захочет вступить и обиду загладить,</p> <p>Не уклоняйся: друзей то и дело менять не годится.</p> <p>Только чтоб видом наружным не ввел он тебя в заблуждение!</p> <p>Слыть нелюдимым не надо, не надо и слыть хлебосолом;</p> <p>Бойся считаться товарищем злых, ненавистником добрых.</p> <p>Также людей не дерзай попрекать разрушающей душу,</p> <p>Гибельной бедностью: шлют ее людям блаженные боги.</p> <p>Лучшим сокровищем люди считают язык неболтливый.</p> <p>720 Мери в словах соблюдешь — и всякому будешь приятен;</p> <p>Станешь злословить других — о себе еще хуже услыпишь.</p> <p>На многолюдном, в складчину устроенном пире не хмурься;</p> <p>Радостей очень он много дает, а расход пустяковый. Также, не вымывши рук, не твори на заре возлияний</p> <p>Черным вином ни Кронида, ни прочим блаженным бессмертным</p>
--	---

<p>Γιατί βέβαια τότε δε σ' ακούν και τις ευχές σου αποστρέφονται.</p> <p>Μήτε στραμμένος προς τον ήλιο όρθιος να ουρείς.</p> <p>Κι απ' τη στιγμή που δύνει —να το θυμάσαι— μέχρι ν' ανατείλει,</p> <p>ούτε στο δρόμο επάνω ούτε έξω από το δρόμο, όταν περπατάς, να ουρείς,</p> <p>730μήτε ξεγυμνωμένος: είναι των μακάριων θεών και οι νύχτες.</p> <p>Ο θεϊκός ο άνθρωπος, με το μυαλό το φρόνιμο, καθισμένος κατουρά</p> <p>ή πλησιάζοντας στον τοίχο μιας αυλής καλοφραγμένης.</p> <p>Κι ούτε το αιδού σου από σπέρμα μολυσμένο ν' αφήνεις να φαίνεται μες στο σπίτι, στην εστία κοντά, αλλά να τ' αποφεύγεις.</p> <p>Μήτε γυρίζοντας από ταφή δυσοίωνη να σπέρνεις απογόνους, μα από ευωχία των αθανάτων επιστρέφοντας.</p> <p>Κι ούτε ποτέ των αέναων ποταμών το καλλίροο νερό με τα πόδια να περάσεις, προτού προσευχηθείς κοιτάζοντας στα ωραία ρείθρα,</p> <p>αφού τα χέρια σου ένιψες με το νερό το καθαρό, το πολυέραστο.</p> <p>740Όποιος διαβεί ποτάμι δίχως να 'χει ξεπλύνει την αθλιότητα και τα χέρια του, αυτόν θα τον μισήσουν οι θεοί και λύπες κατόπιν θα του δώσουν.</p> <p>Σε πλούσιο των θεών συμπόσιο απ' το πεντόκλαδο να μην κόβεις το ξερό απ' το χλωρό με σίδηρο που</p>	<p>Так они слушать не станут тебя и молитвы отвергнут.</p> <p>Стоя и к солнцу лицом обратившись, мочиться не гоже.</p> <p>Даже тогда на ходу не мочись, как зайдет уже солнце,</p> <p>Вплоть до утра — все равно по дороге ль идешь, без дороги ль;</p> <p>730 Не обнажайся при этом: над ночью ведь властвуют боги.</p> <p>Мочится чтущий богов, рассудительный муж либо сидя,</p> <p>Либо — к стене подойдя на дворе, огороженном прочно.</p> <p>Совокупившись, не стой неодетый, с.....</p> <p>Перед огнем очага, но держись в это время подальше.</p> <p>Также, не с похорон грустно-зловещих домой воротившись,</p> <p>Сей потомство свое, а с пира пришедши бессмертных.</p> <p>Прежде чем в воду струистую рек, непрерывно текущих,</p> <p>Ступишь ногой, помолись, поглядев на прекрасные струи,</p> <p>И многомилоу, светлой водою умой себе руки.</p> <p>740 Рук не умывши, души не очистив, пойдешь через реку, —</p> <p>Боги тебя покарают, несчастье пославши вдогонку.</p> <p>На пятипалом суку среди цветущего пира бессмертных</p> <p>Светлым железом не надо с зеленого</p>
---	--

<p>αστράφτει.</p> <p>Ούτε ποτέ να βάζεις την οινοχόη επάνω απ' τον κρατήρα</p> <p>την ώρα που πίνουν. Μοίρα ολέθρια σ' αυτή την πράξη υπάρχει.</p> <p>Μήτε σαν φτιάχνεις σπίτι να το αφήσεις ατελές,</p> <p>μήπως και πάει να κάτσει κρώζοντας καμιά κουρούνα που πολύ κραυγάζει.</p> <p>Από μια χύτρα με πόδια που σε θυσία δε χρησιμοποίησες μην πάρεις</p> <p>για να φας, μήτε να λουστείς. Υπάρχει και για τούτη την πράξη τιμωρία.</p> <p>750 Μη βάζεις να καθίσει πάνω σε μέρη ιερά, καλό δεν είναι,</p> <p>δωδεκάμερο παιδί — αυτό τον άνδρα τον κάνει ανάνδρο—</p> <p>ούτε δωδεκάμηνο. Το ίδιο ολέθρια και τούτη η πράξη είναι.</p> <p>Μήτε ο άντρας το σώμα του με γυναικείο λουτρό</p> <p>να καθαρίζει. Γιατί κι εδώ θα 'ρθει εν καιρώ ολέθρια τιμωρία.</p> <p>Ούτε αν τύχει να βρεθείς σε θυσίες που καίγονται</p> <p>να βλασφημείς ολέθρια. Και γι' αυτό ο θεός οργίζεται</p> <p>Κι ούτε στα νερά των ποταμών να κατουράς που ρέουν προς τη θάλασσα,</p> <p>ούτε στις κρήνες. Αυτό πολύ να τ' αποφεύγεις.</p> <p>Μήτε και να αποπατείς. Δεν είναι τούτο το καλύτερο.</p> <p>760 Έτσι να πράττεις. Κι απ' την κακή τη φήμη των ανθρώπων να φυλάγεται.</p>	<p>срезывать суши.</p> <p>Также, в то время как пьют, черпака на кратерную крышку</p> <p>Не помещай никогда: не весельем окончится это.</p> <p>Дом себе строить начав, приводи к окончанию постройку,</p> <p>Чтобы не каркала, сидя на доме, болтушка-ворона.</p> <p>Также не ешь и не мойся из тех горшконогов, в которых</p> <p>Не приносилось жертв: и за это последует кара.</p> <p>750 Мало хорошего, если двенадцатидневный ребенок</p> <p>Будет лежать на могиле, — лишится он мужеской силы;</p> <p>Или двенадцатимесячный: это нисколько не лучше.</p> <p>Также не мой себе тело водою, которою мылась</p> <p>Женщина: ибо придет и за это со временем кара</p> <p>Тяжкая. Если увидишь горящую жертву, не смейся</p> <p>Над непонятною тайной: воздаст тебе бог и за это.</p> <p>Также, смотри, не мочись никогда ни в истоки, ни в устье</p> <p>В море впадающих рек, — берегись и подумать об этом!</p> <p>Не опоражнивай в них и желудка, — то будет не лучше.</p> <p>760 Так поступай: от ужасной молвы человеческой бегай.</p>
--	---

<p>Γιατί η κακοφημία είναι άσχημη, κι ελαφριά που να μπορείς να τη σηκώσεις εύκολα πολύ,</p> <p>μα να την κουβαλάς βαριά, και δύσκολη να την αποτινάξεις.</p> <p>Φήμη καμιά δε χάνεται ολότελα που άνθρωποι πολλοί</p> <p>τη διαδώσουν. Μία θεά είναι κι αυτή επίσης.</p> <p>Τις μέρες του Δία καλά αφού φυλάξεις κι όπως πρέπει,</p> <p>δίνε στους δούλους σου οδηγίες. Είναι η τριακοστή του μήνα μέρα άριστη,</p> <p>για να ελέγχεις τις δουλειές και να μοιράζεις το σιτηρέσιό τους,</p> <p>αν βέβαια οι άνθρωποι την αλήθεια διακρίνοντας τηρούνε.</p> <p>Τούτες οι μέρες από το συνετό το Δία είναι:</p> <p>770 Πρώτον, η πρώτη και η τέταρτη και η έβδομη του μήνα είναι μέρες ιερές</p> <p>—γιατί την έβδομη γέννησε η Λητώ το χρυσοσπάθη Απόλλωνα—</p> <p>και η όγδοη και η ένατη. Όμως του μήνα που αυξάνει δυο είναι οι μέρες</p> <p>για να ασχοληθείς κατεξοχήν με τα ανθρώπινα έργα:</p> <p>η ενδέκατη και η δωδέκατη. Είναι κι οι δυο καλές</p> <p>για να κουρεύεις πρόβατα και να μαζεύεις τον ευφρόσυνο καρπό.</p> <p>Μα η δωδέκατη απ' την ενδέκατη πολύ καλύτερη είναι.</p> <p>Γιατί σ' αυτή γνέθει τα νήματα η αράχνη που ίπταται ψηλά,</p>	<p>Слава худая мгновенно приходит, поднять ее людям</p> <p>Очень легко, но нести тяжеленько и сбросить непросто.</p> <p>И никогда не исчезнет бесследно молва, что в народе</p> <p>Ходит о ком-нибудь: как там никак, и Молва ведь богиня.</p> <p>Тщательно Зевсовы дни по значенью и сам различай ты,</p> <p>И обучай домочадцев. Тридцатое — день наилучший</p> <p>767 Для обозренья свершенных работ, для дележки припасов.</p> <p>769 Вот что различные дни у Кронида всеумудрого значат,</p> <p>768 Если в сужденьях народов об этом содержится правда.</p> <p>770 Дни священные: день перед первым числом и четвертый.</p> <p>День седьмой — в этот день родился Аполлон златолирный, —</p> <p>Также восьмой и девятый. Особенно ж в месяце два есть</p> <p>Дня при растущей луне, превосходных для смертных свершений,</p> <p>День одиннадцатый и двенадцатый — оба счастливы</p> <p>Для собиранья плодов и для стрижки овец густорунных.</p> <p>Но между ними двоими — двенадцатый много счастливей.</p> <p>Ткет паутину высоко парящий паук в это время,</p>
---	--

<p>όταν η μέρα είναι πλήρης, όταν κι ο γνωστικός μαζεύει το σωρό του.</p> <p>Αυτή τη μέρα να στήνει και η γυναίκα αργαλειό και στη δουλειά αρχή να κάνει.</p> <p>780 Τη δέκατη τρίτη μέρα απ' την αρχή του μήνα ν' αποφεύγεις</p> <p>ν' αρχίσεις τη σπορά. Φυτά όμως να φυτέψεις είναι άριστη.</p> <p>Η έκτη από τη μέση είναι πολύ ανώφελη για τα φυτά,</p> <p>μα για τη γέννηση αγοριού είναι καλή. Μα για κορίτσι ανώφελη είναι</p> <p>και για να γεννηθεί και για να παντρευτεί.</p> <p>Ούτε κι η πρώτη έκτη είναι κατάλληλη να γεννηθεί κορίτσι,</p> <p>μα είναι ευνοϊκή να μουνουχίσεις ερίφια και κοπάδια πρόβατα,</p> <p>και μαντρί για να σηκώσεις γύρω-γύρω για τα ποίμνια.</p> <p>Είναι καλή για γέννηση αγοριού που θ' αγαπάει να μιλά πειραχτικά,</p> <p>να λέει ψέματα, λόγια κολακευτικά, θα αγαπά και τις κρυφές παρέες.</p> <p>790 Την όγδοη του μήνα να μουνουχίζεις κάπρο και βόδι</p> <p>που δυνατά μουγκρίζει, και τη δωδέκατη τα καρτερικά μουλάρια.</p> <p>Στη μεγάλη εικοστή, όταν η μέρα είναι πλήρης, ο άντρας ο γνωστικός</p> <p>να γεννηθεί. Γιατί πολύ στο νου συγκροτημένος θα 'ναι.</p> <p>Η δέκατη μέρα είναι καλή για γέννηση αγοριού, για κοριτσιού</p> <p>η τέταρτη απ' τη μέση. Τούτη τη μέρα τα</p>	<p>Летом — в ту пору, когда запасливый кучу готовит,</p> <p>Женщина пусть в этот день к тканию на станке приступает.</p> <p>780 Сев начинать на тринадцатый день опасайся всемерно,</p> <p>Но для посадки растений тринадцатый день превосходен.</p> <p>В среднем десятке шестое число для растений опасно,</p> <p>Но хорошо для зачатия мальчика. Девочке вредно</p> <p>Замуж идти в этот день, равно как и на свет рождаться.</p> <p>Также и в первом десятке шестое число для рожденья</p> <p>Девочек мало полезно; козлят вылегчать и баранов</p> <p>В это число хорошо и поскотину строить для стада.</p> <p>День недурен для зачатия мальчика: будет любить он</p> <p>Шутки, лукавые речи, обманы и шепот любовный.</p> <p>790 В день восьмой кабанов подрезай и протяжно мычащих,</p> <p>Крепких быков, а в двенадцатый день — выносливых мулов.</p> <p>День наиболее длинный меж чисел двадцатых рождает</p> <p>Мужа искусного — будет весьма он умом выдаваться.</p> <p>День недурной мужеродный — десятый; а день женородный —</p> <p>В среднем десятке четвертый; овец и собак</p>
--	---

<p>πρόβατα, τα βόδια τα στριφτόποδα, τα στριφοκέρατα, το κοφτερόδοντο σκυλί και τα καρτερικά μουλάρια</p> <p>να ημερώνεις βάζοντας πάνω τους το χέρι σου. Πρόσεξε</p> <p>να αποφεύγεις την τέταρτη μέρα απ' το τέλος και την αρχή του μήνα</p> <p>να κατατρώγεις με λύπες την καρδιά σου. Είναι η μέρα τούτη πολύ ευλογημένη.</p> <p>800 Την τέταρτη του μήνα να φέρνεις στο σπίτι σύζυγο,</p> <p>αφού εξετάσεις τους οιωνούς τούς άριστους γι' αυτή την πράξη.</p> <p>Τις πέμπτες να φυλάγεσαι, γιατί `ναι φοβερές και τρομερές.</p> <p>Γιατί την πέμπτη μέρα λεν πως οι Ερινύες διακονήσανε</p> <p>τη γέννηση του Όρκου, που η Έριδα τον γέννησε για τους επίορκους όλεθρο.</p> <p>Την έβδομη απ' τη μέση το ιερό της Δήμητρας σιτάρι</p> <p>ρίξε, με προσοχή μεγάλη, σ' αλώνι ολοστρόγγυλο,</p> <p>κι ο ξυλοκόπος να κόβει δοκάρια για το σπίτι</p> <p>και караβίσια ξύλα άφθονα, που `ναι κατάλληλα για πλοία.</p> <p>Την τέταρτη μέρα κάνε αρχή να φτιάχνεις τα πλοία τα ελαφρά.</p> <p>810 Η ένατη απ' τη μέση είναι καλύτερη μέρα προς το δειλί,</p> <p>ενώ η πρώτη ενάτη εξ ολοκλήρου άβλαβη για τους ανθρώπους.</p> <p>Είναι καλή η μέρα αυτή για φύτεμα και για να γεννηθεί</p>	<p>острозубых, Тяжелоногих, ρογατών быков и выносливых мулов</p> <p>В этот же день хорошо приручать. Берегись в четвертый</p> <p>День после новой или полной луны допускать себе в сердце</p> <p>Скорби, грызущие дух: ибо день этот очень священный.</p> <p>800 Также в четвертый вводи к себе в дом молодую супругу,</p> <p>Птиц перед тем вопросив, наилучших для этого дела.</p> <p>Пятых же дней избегай: тяжелы эти дни и ужасны;</p> <p>В пятый день, говорят, Эринии пестуют Орка,</p> <p>Клятвopреступным на гибель рожденного на свет Эридой.</p> <p>В среднем десятке седьмого священные зерна Деметры</p> <p>Вей на току округленном, душою отдавшись работе.</p> <p>В этот же день лесорубы пусть рубят домовые бревна</p> <p>И деревянные части для стройки судов быстроходных.</p> <p>А за постройку саму приниматься четвертого надо.</p> <p>810 В среднем десятке девятка лишь к вечеру лучше бывает.</p> <p>Что же до первой девятки — вреда не несет она людям:</p> <p>День для посадки растений хорош, для рожденья ребенка —</p>
---	---

<p>και άντρας και γυναίκα. Ποτέ της δεν είναι η μέρα αυτή ολωσδιόλου άτυχη.</p> <p>Λίγοι πάλι αυτοί που ξέρουν ότι η τρισενάτη άριστη είναι</p> <p>να κάνεις στο πιθάρι αρχή και το ζυγό να βάλεις στον αυχένα</p> <p>των βοδιών, των μουλαριών και των γοργόποδων αλόγων,</p> <p>το πλοίο να σύρεις με τα πολλά καθίσματα, το γρήγορο,</p> <p>στο σκοτεινό σαν οίνο πόντο. Και λίγοι σωστά την ονομάζουν.</p> <p>Την τέταρτη μέρα άνοιγε το πιθάρι. Η μέση η πιο ιερή απ' όλες</p> <p>820μέρα είναι. Λίγοι και πάλι ξέρουν πως η εικοστή πρώτη του μήνα</p> <p>είναι άριστη, σαν έρχεται η αυγή. Το δείλι όμως είναι χειρότερη.</p> <p>Αυτές οι μέρες είναι μέγα όφελος για όσους ζουν στη γη επάνω.</p> <p>Ενώ οι άλλες είναι ευμετάβλητες, άβλαβες, που τίποτα δε φέρνουν.</p> <p>Άλλος και άλλη παινεύει μέρα, λίγοι όμως γνωρίζουν:</p> <p>άλλοτε μητριά είναι η μέρα και άλλοτε μητέρα.</p> <p>Ευδαίμων κι όλβιος αυτός που όλα αυτά γνωρίζει</p> <p>κι εργάζεται άπογος ενώπιον των αθάνατων θεών,</p> <p>διακρίνοντας τους οiwονούς και αποφεύγοντας τα σφάλματα.</p>	<p>Мальчика ль, девочки ль. Очень он плох никогда не бывает.</p> <p>Μало кто знает, как в месяце третья девятка полезна:</p> <p>Бочку ль с вином начинать, налагать ли ярмо на затылки</p> <p>Мулам, быкам и коням быстроногим, спускать ли на воду</p> <p>Μногоскамейчатый быстрый корабль — в этот день превосходно.</p> <p>Μало, однако, таких, кто про день этот правильно скажет.</p> <p>Винную бочку вскрывай четвертого; самый священный</p> <p>820 День меж четвертыми — средний; про тот, что идет за двадцатым,</p> <p>Μало кто знает, что утром хорош он, но к вечеру хуже.</p> <p>Эти вот дни для людей земнородных — великая польза.</p> <p>Прочие все — ничего не несущие дни, без значенья.</p> <p>Καждый различное хвалит. Но толком лишь мало кто знает.</p> <p>Το, словно мачеха, день, а другой раз — как мать, человеку,</p> <p>Τοτ меж людьми и блажен и богат, кто, все это усвоив,</p> <p>Делает дело, вины за собой пред богами не зная,</p> <p>Πτιц вопрошает и всяких деяний бежит нечестивых.</p>
--	---

real-greece.ru